

**AZƏRİQAZBANK SƏHMDAR
İNVESTİSİYA BANKI**

31 dekabr 2006-cı il tarixinə

Maliyyə Hesabatları və Auditor Rəyi

MÜNDƏRİCAT

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

MALİYYƏ HESABATLARI

Balans Hesabatı.....	1
Mənfəət və Zərər Hesabatı	2
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Hesabatı.....	3
Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər Hesabatı	4

Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

1 Giriş	5
2 Bankın Əməliyyat Mühiti	5
3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi	5
4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Mühəsibat Təxminləri və Fərziyələr	12
5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara dair Şərhlərin Tətbiqi.....	13
6 Mühəsibat Uçotu üzrə Yeniliklər	14
7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri	15
8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər	16
9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar	17
10 Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları.....	18
11 Ödəniş Tarixinədək Saxlanılan İnvestisiya Qiymətli Kağızları	19
12 Assosiasiya Olunmuş Müəssisələrə İnvestisiya Qoyuluşu.....	19
13 Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər.....	20
14 Digər Aktivlər	21
15 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər	21
16 Müştəri Hesabları.....	21
17 Buraxılmış Borc Qiymətli Kağızları	22
18 Dövlət və Beynəlxalq Maliyyə Təşkilatlarından Alınmış Borc Vəsaitləri.....	23
19 Digər Passivlər	24
20 Nizamname Kapitalı.....	25
21 Digər Ehtiyatlar.....	25
22 Faiz Gəlirləri və Xərcləri.....	26
23 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri.....	26
24 Digər Əməliyyat Gəlirləri.....	27
25 İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri	27
26 Mənfəət Vergisi.....	27
27 Dividendlər.....	29
28 Səqmentlər üzrə Təhlil.....	29
29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	32
30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər	41
31 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri	43
32 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar.....	44
33 Hesabat Tarixindən Sonra Baş Vermiş Hadisələr.....	45

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

Azəriqazbank Səhmdar Investisiya Bankının İdarə Heyətinə:

1. Biz Azəriqazbank Səhmdar Investisiya Bankının ("Bank") 31 dekabr 2006-cı il tarixinə təqdim edilən balans hesabatı və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və zərər hesabatı, səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatı və pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatından, eləcə də əsas uçot prinsiplərinin xülasəsindən və digər izahedici qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

2. Hazırkı maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə Rəhbərlik məsuliyyət daşıyır. Bu məsuliyyətə aşağıdakılar daxildir: fırıldaqçılıq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiq edilməsi və davam etdirilməsi; müvafiq uçot siyasətinin seçilməsi və tətbiq edilməsi; və şəraitdən asılı olaraq məqbul uçot təxminlərinin irəli sürülməsi.

Auditorun Məsuliyyəti

3. Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit yoxlamasına əsasən maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdən ibarətdir. Biz audit yoxlamamızı Beynəlxalq Audit Standartları əsasında apardıq. Həmin Standartların tələbinə görə, biz etik tələblərə əməl etməli və auditi elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyıq ki, maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmamasına kifayət qədər əmin olaq.
4. Audit yoxlamasına maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair auditor sübutu əldə etmək üçün prosedurların yerinə yetirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də fırıldaqçılıq və ya səhvlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilməsi və hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, audit yoxlamasına mövcud uçot siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin uçot təxminlərinin əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz auditor sübutu rəyimizi bildirmək üçün kifayət qədər əsas verir.

Rey

5. Bizim rəyimizcə, təqdim edilən maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Bankın 31 dekabr 2006-cı il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

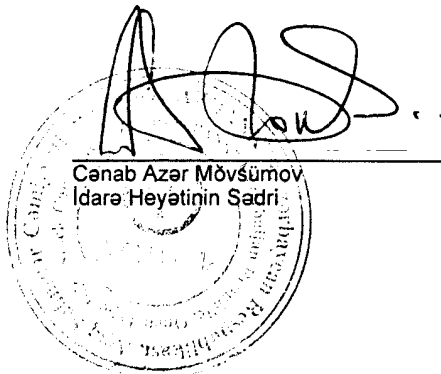
PricewaterhouseCoopers Eastern Europe B.V. Azerbaijan Branch

PraysvoterhausKupers İsten Yurop B.V. Azərbaycan filialı
Bakı, Azərbaycan Respublikası
17 may 2007-ci il

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
Balans Hesabatı

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2006	31 dekabr 2005
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	15,056	12,670
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar		3,664	1,858
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8	3,841	3,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9	53,331	33,230
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	10	4,082	135
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	11	-	2,698
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	12	302	144
Təxirə salınmış vergi aktivi	26	-	43
Proqram təminatı və lisenziyalar	13	210	179
Binalar və avadanlıqlar	13	6,433	3,849
Digər aktivlər	14	387	324
CƏMI AKTİVLƏR		87,306	58,603
PASSİVLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	15	272	301
Müştəri hesabları	16	57,442	43,865
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	17	553	583
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	18	14,563	6,143
Cari vergi öhdəliyi		395	337
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	26	347	-
Digər passivlər	19	244	71
CƏMI PASSİVLƏR		73,816	51,300
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	20	9,000	5,800
Bölüşdürülməmiş mənfəət		3,052	1,503
Digər ehtiyatlar	21	1,438	-
CƏMI KAPİTAL		13,490	7,303
CƏMI PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL		87,306	58,603

17 may 2007-ci il tarixində İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənmiş və onun adından imzalanmışdır.

Xanım Səkinə Xələfova
Maliyyə Nəzarəti Departamentinin Direktoru

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
Mənfəət və Zərər Hesabatı

	Qeyd	31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il	31 dekabr 2005-ci il tarixində tamamlanan il
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
Faiz gəlirləri	22	8,819	5,696
Faiz xərcləri	22	(3,653)	(2,303)
Xalis faiz gəlirləri		5,166	3,393
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə ehtiyatın qaytarılması	8	46	7
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatın yaradılması	9	(878)	(495)
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		4,334	2,905
Haqq və komissiya gəlirləri	23	3,422	2,885
Haqq və komissiya xərcləri	23	(983)	(776)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla		554	281
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla/(zərər – gəlir çıxılmaqla)		52	(242)
Digər əməliyyat gəlirləri	24	86	98
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	25	(4,060)	(2,906)
Assosiasiya olunmuş müəssisələrin mənfəətində/(zərərində) pay		8	(6)
Vergidən əvvəlki mənfəət		3,413	2,239
Mənfəət vergisi xərci	26	(783)	(569)
İl üzrə mənfəət		2,630	1,670

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər Hesabatı

	Qeyd	Nizamnamə kapitalı	Digər ehtiyatlar (Qeyd 21)	Bölüşdürül mənəfiş mənəfiş	Cəmi səhmdar kapitalı
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
1 yanvar 2005-ci il tarixinə qalıq		4,800	36	444	5,280
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmuş gəlir		-	(36)	-	(36)
Birbaşa olaraq kapitalda qeydə alınmış xalis mənəfiş		-	(36)	-	(36)
İl üzrə xalis mənəfiş		-	-	1,670	1,670
2005-ci il üzrə cəmi mənəfiş		-	(36)	1,670	1,634
Səhm emissiyası	20	1,000	-	-	1,000
Elan edilmiş dividendlər	27	-	-	(611)	(611)
31 dekabr 2005-ci il tarixinə qalıq		5,800	-	1,503	7,303
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları üzrə ədalətli dəyər gəliri	10	-	82	-	82
Binaların yenidən qiymətləndirilməsi	13	-	1,762	-	1,762
Kapitalda qeydə alınmış mənəfiş vergisi	26	-	(406)	-	(406)
Birbaşa olaraq kapitalda qeydə alınmış xalis mənəfiş		-	1,438	-	1,438
İl üzrə xalis mənəfiş		-	-	2,630	2,630
2006-cı il üzrə cəmi mənəfiş		-	1,438	2,630	4,068
Səhm emissiyası	20	3,200	-	-	3,200
Elan edilmiş dividendlər	27	-	-	(1,081)	(1,081)
31 dekabr 2006-cı il tarixinə qalıq		9,000	1,438	3,052	13,490

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Hesabatı

	Qeyd 31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il	31 dekabr 2005-ci il tarixində tamamlanan il
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>		
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		
Alınmış faizlər	8,007	5,291
Ödənilmiş faizlər	(3,153)	(2,205)
Alınmış haqq və komissiyalar	3,422	2,885
Ödənilmiş haqq və komissiyalar	(983)	(776)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan əldə edilən gəlirlər	554	281
Əldə edilmiş digər əməliyyat gəlirləri	71	42
İşçilərə ödənilmiş xərclər	(1,740)	(1,181)
Ödənilmiş inzibati və digər əməliyyat xərcləri	(1,624)	(1,263)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(741)	(282)
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını	3,813	2,792
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklər		
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlarda xalis (artma)/azalma	(1,806)	78
Digər banklardan alınacaq vəsaitlərdə xalis artma	(338)	(706)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis artma	(19,853)	(12,666)
Digər aktivlərdə xalis artma	(31)	(127)
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdə xalis azalma	(29)	(953)
Müştəri hesablarında xalis artma	13,198	15,064
Buraxılmış borc qiymətli kağızlarında xalis azalma	(28)	(893)
Digər passivlərdə xalis artma/(azalma)	173	(34)
(Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş)/əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri	(4,901)	2,555
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının alınması	10	-
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının satışından daxilolmalar və onların ödənilməsi	22,535	59
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının alınması	-	(20,309)
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının ödənilməsindən daxilolmalar	-	17,658
Binalar və avadanlıqların alınması	13	(678)
Binalar və avadanlıqların satışından daxilolmalar	24	36
Əldə edilmiş dividend gəlirləri	24	20
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə qoyulmuş investisiyaların alınması	-	(150)
Proqram təminatı və lisenziyaların alınması	13	(7)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri	(3,228)	(3,371)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitlərindən daxilolmalar	9,876	4,894
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitlərinin ödənilməsi	(1,532)	(196)
Adi səhmlərin emissiyası	20	1,000
Ödənilmiş dividendlər	27	(610)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri	10,481	5,088
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri	34	(53)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artma	2,386	4,219
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	12,670	8,451
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	12,670

1 Giriş

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı ("Bank") üçün tərtib edilmişdir.

Bank Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmişdir və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Bank Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış məhdud məsuliyyətli səhmdar cəmiyyətidir.

Əsas fəaliyyət növləri. Bankın əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında kommersiya və fərdi bank əməliyyatlarının göstərilməsindən ibarətdir. Bank 1993-cü ilin yanvar ayından Azərbaycan Respublikası Milli Bankı ("ARMB") tərəfindən verilmiş ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bankın Azərbaycan Respublikasında on bir filialı vardır (2005: səkkiz filial).

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Landau küçəsi 16,
AZ1073
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Əməliyyat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər min Azərbaycan Manatı ilə (min "AZN") ifadə olunmuşdur.

2 Bankın Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər, o cümlədən milli valyutanın bir çox xarici ölkələrdə praktiki cəhətdən sərbəst dönerli valyuta hesab edilməməsi və nisbətən yüksək inflyasiya və güclü iqtisadi artım müşahidə olunmaqdadır. Azərbaycanın bank sektoru cəmiyyətin bu sektora olan inam səviyyəsinin azalmasına və iqtisadi şəraitin dəyişməsinə həssasdır və müntəzəm olaraq likvidlik səviyyəsinin azalması halları ilə rastlaşa bilər. Rəhbərlik bank sektoruna təsir göstərə biləcək bütün tendensiyaları, eləcə də onların Bankın maliyyə vəziyyətinə təsirini (əgər varsa) qabaqcadan proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil.

Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların üzləşdiyi çətinliklərə müflisləşmə və iflas haqqında qanunverici bazanın təkmilləşdirilməsi zərurəti, rəsmiləşdirilmiş qeydiyyat və girovun hesabına borcların ödənilməsi prosedurlarının çatışmazlığı, eləcə də hüquqi və fiskal sistemlə bağlı digər çatışmazlıqlar daxildir. Azərbaycan Respublikasında iqtisadi inkişafın gələcək perspektivləri Hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul islahatlarının effektivliyindən, eləcə də vergi, hüquq, normativ və siyasi sistemin inkişafından xeyli dərəcədə asılıdır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri. Hazırkı maliyyə hesabatları binalar və satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının yenidən qiymətləndirilməsi istisna olmaqla, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq ilkin dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Sözü gedən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin prinsiplər başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda, təqdim edilən bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir (5 sayılı Qeydə baxın).

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi. Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizədən istifadə edərkən rəhbərlik Azərbaycanda fəaliyyət göstərən maliyyə təşkilatları üçün mövcud əlverişli makroiqtisadi şəraiti, pul vəsaitləri üzrə müsbət daxilolmaları, əməliyyatların gəlirliliyini və tələb olunduqda mövcud olan xarici maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almışdır. Hazırkı maliyyə hesabatları üzrə 29 sayılı Qeyddə açıqlandığı kimi, 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın 1 il müddətinə qədər məcmu likvidlik çatışmazlığı vardır. Bankın rəhbərliyi, 1 il müddətinə qədər cəlb edilmiş passivlərin əvəz edilməsi üçün tələb olunan vəsaiti əldə edə biləcəyinə əmindir. Rəhbərlik hesab edir ki, 29 sayılı Qeyddə açıqlanan bütün passivlərin ödəmə müddətinin başa çatacağı halda, səhmdarların davamlı dəstəyi və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının ayıracağı vəsait Bankın müvafiq resursları əldə etməsi üçün kifayət edəcəkdir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Assosiasiya olunmuş müəssisələr. Assosiasiya olunmuş müəssisələr Bankın əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərdiyi, lakin nəzarət etmədiyi müəssisələrdir; Bankın bu müəssisələrin səsvermə hüquqlu səhmlərində payı adətən 20%-50% təşkil edir. Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşları pay iştirakı üzrə uçot metoduna əsasən qeydə alınır və əvvəlcə ilkin dəyerdə əks etdirilir. Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşlarının balansdankənar hesablarda qeydə alınması nəticəsində yaranan gəlir və ya zərər satış tarixində mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır.

Əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyerdə, ilkin dəyerdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirilədiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirilədiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər aktiv bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Bank qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər. Maliyyə aləti aktiv bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və passivlərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İlkin dəyər alqı tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və *əməliyyat xərclərini* ehtiva edir. İlkin dəyər qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara, eləcə də açıq bazarda kotirovkası olmayan və pay alətləri ilə ödənilməli və onlara bağlı olan derivativlərə tətbiq edilir. 10 sayılı Qeydə baxın.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alqısı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə üzrə zərərlər üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və müvafiq aktiv və passivlərin balans dəyərində daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir (gəlir və xərclərin uçotu siyasətinə baxın).

Maliyyə alətlərinin ilkin uçotu. Mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərdə göstərilən diling əməliyyatları üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə alətləri əvvəlcə ədalətli dəyərdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri, dövlət və dövlət təşkilatlarından alınmış kreditlər istisna olmaqla, əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla ədalətli dəyərdə qeydə alınır. Dövlət və dövlət təşkilatlarından alınmış kreditlər əvvəlcə əməliyyat xərcləri çıxılmaqla, alınmış vəsaitin məbləğində qeydə alınır.

İlkin uçot zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin uçot zamanı yaranan gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə alətlərinin bütün digər alqı və satışları ("müntəzəm" alqı və satışlar), Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alqı və satış üzrə bütün digər əməliyyatlar öhdəliyin yerinə yetirilmə tarixində qeydə alınır; bu zaman öhdəliyin qəbul edilməsi və ödənilməsi tarixləri arasındakı dövr ərzində qiymətin dəyişməsi ilkin dəyər və ya amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınan aktivlər ilə əlaqədar qeydə alınır; mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərdə göstərilən diling əməliyyatları üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə aktivləri üçün mənfəət və zərər hesabında qeydə alınır; satıla bilən investisiya qiymətli kağızlar üçün isə kapital hesablarında qeydə alınır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə bir gün ərzində nağd pula çevrilə bilən maddələr, eləcə də ARMB-də Azərbaycan Manatı ilə saxlanılan məcburi ehtiyatlar daxildir. Overnayt depozitlər istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası yerləşdirmələr digər banklardan alınacaq vəsaitlərə daxil edilir. Blokləşdirilmiş məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar. ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar maya dəyərində qeydə alınmaqla, Bankın gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulmayan məcburi ehtiyat depozitlərini əks etdirir və bu səbəbdən pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabının tertib edilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər Bank tərəfindən müxbir banklara nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Bu zaman, Bank təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılacaq sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətinin ticarətini planlaşdırır. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar Bank tərəfindən təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılacaq sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətinin müştəridən alınması və ya buraxılması məqsədilə nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Bu halda Bank həmin maliyyə alətinin ticarətini planlaşdırır. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə gələcək pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya vaxtına təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər mənfəət və zərər hesabında qeydə alınır. Bank ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivləri (əhəmiyyətli və ya əhəmiyyətsiz) üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin baş verməsinə dair hər hansı obyektiv sübutun mövcud olmadığını müəyyən etdikdə, o, həmin aktivləri analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna aid edir və onları mümkün zərərlərə qarşı kollektiv şəkildə qiymətləndirir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analoji kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırılır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər qrupu üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlərə qarşı kollektiv şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupuna daxil olan pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti həmin aktivlərin müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, rəhbərliyin keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində vaxtı keçəcək məbləğlərin həcmi ilə münasibətdə təcrübəsinə və vaxtı keçmiş məbləğlərin geri ödənilməsinə əsasən təxmin edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş şəraitin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə əvvəlki təcrübə müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərində (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) silmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesabında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərində hesablanması girovun əldə edilməsi və satılması xərcləri çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin məbləği, sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytingi üzrə mümkün zərər kimi) aid edilərsə, mənfəət və zərər hesabatındakı ehtiyat hesabı təshih etməklə, əvvəl qeydə alınmış mümkün zərər üzrə əks mühasibat düzəlişi aparılır.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir.

Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər. Bank akkreditivlər və maliyyə zəmanətləri daxil olmaqla, kreditlərlə bağlı öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Maliyyə zəmanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zəmanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınır. Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində bərabər çıxılmalar metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Bankın xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərində daxil edilir. Hər bir balans tarixində öhdəliklər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğ ilə (ii) balans tarixində öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları. Bu kateqoriyaya, Bank tərəfindən qeyri-müəyyən müddət ərzində saxlanması nəzərdə tutulan və kifayət qədər likvidlik səviyyəsinin qorunması və ya faiz dərəcələri, valyuta məzənnələri və ya səhmlərin qiymətinin dəyişməsi nəticəsində hər an satıla bilən investisiya qiymətli kağızları daxildir. Bank investisiyaları onların alındığı tarixdə satıla bilən investisiya qiymətli kağızları kimi təsnifləşdirir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları ədalətli dəyərdə qeydə alınır. Satıla bilən borc qiymətli kağızları üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanır və mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Satıla bilən səhmlər üzrə dividendlər Bankın həmin səhmlər üzrə ödənişləri qəbul etmək hüququ müəyyən edildikdə, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Ədalətli dəyərdəki dəyişikliklərin bütün digər elementləri investisiya uçotdan çıxarılanadək və ya ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat yaradılanadək kapital hesabında təxirə salınır. Bu zaman yaranan məcmu gəlir və ya zərər kapital hesabından mənfəət və zərər hesabatına silinir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış mümkün zərərlər mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları üzrə zərər, həmin qiymətli kağızlar üzrə ədalətli dəyərin onların balans dəyərindən artıq olduğu halda yaranır. Alqı dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasında fərq kimi qiymətləndirilən məcmu zərər, əvvəlki dövrlərdə mənfəət və zərər hesabatında həmin aktiv üzrə qeydə alınmış hər hansı zərəri çıxmaqla, kapital hesabından silinərək mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Pay alətlərinin dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər mənfəət və zərər hesabatında bərpa edilmir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Satıla bilən borc qiymətli kağızlar üzrə ədalətli dəyər sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə artarsa və həmin artım obyektiv olaraq zərərin mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə aid edilərsə, cari dövrün mənfəət və zərər hesabatında mümkün zərər üzrə əks mühasibat düzəlişi aparılır.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları. Bu kateqoriyaya Bankın ödəniş tarixinədək saxlamaq niyyəti və imkanı olduğu təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılacaq və müəyyən edilmiş ödəmə müddəti olan sərbəst surətdə alınıb satıla bilən qeyri-derivativ maliyyə aktivləri daxildir. Rəhbərlik ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının müvafiq təsnifatını ilkin uçot zamanı müəyyən edir və həmin təsnifatın uyğunluğunu hər bir balans tarixində yenidən nəzərdən keçirir. Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Binalar və avadanlıqlar. Binalar və avadanlıqlar, lazım olduqda yığılmış amortizasiyanı və ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə və ya yenidən qiymətləndirilmiş dəyərdə qeydə alınır.

2006-cı ilin may ayından başlayaraq Bank yerli daşınmaz əmlak bazarındakı qiymətlərin sürətlə artmasını nəzərə alaraq, maliyyə hesabatlarında öz əmlakının daha dəqiq əks etdirilməsi məqsədilə binalar üzrə uçot siyasətini xərc modelindən yenidən qiymətləndirmə modelinə dəyişdirmişdir. Bankın binaları müntəzəm olaraq yenidən qiymətləndirilir. Yenidən qiymətləndirmənin müddəti yenidən qiymətləndirilən binalar üzrə ədalətli dəyərin dəyişməsinə asılıdır. Səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatına daxil edilmiş binalar üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı, yenidən qiymətləndirmə ilə əlaqədar yaranan gəlir realizasiya olunduqda (məsələn, aktivin silinməsi və ya satılması və yaxud Bank tərəfindən aktivin istifadə edilməsi zamanı) birbaşa olaraq bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür. İkinci halda yenidən qiymətləndirmə ilə əlaqədar yaranan realizasiya olunmuş gəlirin məbləği aktivin yenidən qiymətləndirilmiş balans dəyəri üzrə amortizasiya ilə onun ilkin dəyəri üzrə amortizasiya arasındakı fərqi əks etdirir.

Avadanlıqların bütün növləri lazım olduqda yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə zərəri çıxmaqla (əgər varsa), ilkin dəyərdə qeydə alınır.

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Binalar və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Binalar və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, onlar binalar və avadanlıqların istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdən daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyərin və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər-hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərlər bərpa edilir.

Binalar və avadanlıqların satışından yaranan gəlir və zərər, gəlir məbləği və balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır.

Amortizasiya. Torpaq üçün amortizasiya hesablanmır. Digər əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya bərabər çıxılmalar metoduna, yəni əsas vəsaitlərin faydalı xidmət müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə, aktivlərin ilkin dəyərini və ya yenidən qiymətləndirilmiş dəyərini qalıq dəyərinə bölməklə hesablanır:

Binalar	3%;
Kompüter və rabitə avadanlıqları	15-25%;
Mebel, qurğular və digər avadanlıqlar	15-25%;
Nəqliyyat vasitələri	10%; and
İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	müvafiq lizinq müqaviləsinin müddəti ərzində.

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Bankın həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Bank aktivini onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sifirə bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hər bir balans tarixində nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Qeyri-maddi aktivlər. Bankın bütün qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatı və lisenziyalardan ibarətdir.

Əldə edilmiş proqram təminatı lisenziyaları həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Bank tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı onun 5-10 illik faydalı xidmət müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Əməliyyat lizinqi. Bank lizinqalan qismində çıxış etdikdə və lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Banka ötürülmədikdə, əməliyyat lizinqi müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən mənfəət və zərər hesabında qeydə alınır.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müxbir banklar tərəfindən Banka nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri balansdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə daxil edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısında olan qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır.

Buraxılmış borc qiymətli kağızları. Buraxılmış borc qiymətli kağızlarına Bank tərəfindən buraxılan istiqrazlar daxildir. Buraxılmış borc qiymətli kağızları amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Bank buraxdığı borc qiymətli kağızlarını geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri balansdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlirlərə daxil edilir.

Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri. Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitlərinə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan alınmış kreditlər daxildir. Həmin borc vəsaitləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının balans tarixinə qüvvədə olan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, mənfəət və zərər hesabında qeydə alınır. Lakin, həmin və ya başqa dövrdə bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olan vergilər bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər, maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi balans passivi metodundan istifadə etməklə, aktiv və passivlərin vergi bazası və maliyyə hesabatları məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlk uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və passivin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, balans tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərləri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Təchizatçılarla hesablaşmalar və digər kreditor borcları. Kreditor borcları qarşı tərəfin müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirməsi zamanı qeydə alınır və amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

İmtiyazlı səhmlər. Geri ödənilməsi məcburi olmayan və dividendlərin ödənilib-ödənilməməyi rəhbərliyin qərarından asılı olan imtiyazlı səhmlər səhmdar kapitalı kimi qeydə alınır.

Məcburi kupona malik olan və ya müəyyən tarixdə və ya səhmdarın qərarı ilə geri ödənilən imtiyazlı səhmlər maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirilir. Bu imtiyazlı səhmlər üzrə dividendlər effektiv faiz metodunu tətbiq etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri prinsipinə əsasən mənfəət və zərər hesabatında faiz xərcləri kimi qeydə alınır.

Dividendlər. Dividendlər elan edildikləri dövrdə kapital hesablarında əks etdirilir. Balans tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatlarının imzalanmasından əvvəl elan edilmiş dividendlər haqqında məlumat "hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr" Qeydində açıqlanır. Mənfəətdən dividendlər və digər ödənişlər Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun hazırlanmış mühasibat hesabatlarına əsasən həyata keçirilir. Azərbaycan qanunvericiliyində cari ilin xalis mənfəəti bölüşdürmənin əsası kimi müəyyən edilir.

Gəlir və xərclərin uçotu. Faiz gəlir və xərcləri mənfəət və zərər hesabatında bütün borc alətləri üçün effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metoduna əsasən qeydə alınır. Bu metod, faiz gəlir və xərclərinin bir hissəsi kimi müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqları, əməliyyat xərclərini və digər mükafat və ya diskont edilmiş vasitələri təxirə salır.

Effektiv faiz dərəcəsinə əks olunan haqlara maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə passivinin buraxılması ilə əlaqədar müəssisə tərəfindən əldə edilmiş və ya ödənilmiş buraxılma haqları daxildir (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin şərtlərinin razılaşdırılması və əməliyyat sənədlərinin işlənməsi haqları). Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi məqsədilə Bank tərəfindən əldə edilmiş haqlar, Bankın xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı ehtimal edildikdə və həmin müqavilə əsasında əldə etdiyi krediti dərhal üçüncü tərəfə borc verəcəyi gözlənilmədikdə, effektiv faiz dərəcəsinə əks olunur. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər Bank tərəfindən mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərlə qeydə alınan maliyyə passivləri kimi göstərilir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin qaytarılması şübhəli olduqda, onların dəyəri gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərində qədər azaldılır və bu kreditlər üzrə faiz gəlirləri sonradan mümkün zərərlərin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınmaqla cari dəyər diskontunun geri qaytarılması üçün qeydə alınır.

Bütün digər haqq, komissiya, gəlir və xərclər əsasən göstərilməli olan bütün xidmətlərin nisbəti kimi göstərilmiş faktiki xidmətlərin əsasında müəyyən edilən konkret əməliyyatın başa çatdırılması nəzərə alınmaqla hesablama metodu ilə qeydə alınır. Kreditin sindikatlaşdırılması üzrə haqlar sindikasiya başa çatdırıldıqda və Bank kredit paketinin heç bir hissəsini özündə və eyni effektiv faiz dərəcəsilə digər iştirakçılar üçün saxlamadıqda gəlir kimi qeydə alınır.

Danışıqlar və ya üçüncü tərəf üçün əməliyyatların aparılmasına (məsələn, kreditlərin, səhmlərin və ya digər qiymətli kağızların alınması və yaxud müəssisənin alqısı və ya satışı) dair danışıqlarda iştirak nəticəsində ödənilən haqq və komissiyalar göstərilən əməliyyatın başa çatdığı tarixdə qeydə alınır.

Xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi. Bankın funksional valyutası həmin müəssisələrin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın funksional və hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

31 dekabr 2006-cı il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri belə olmuşdur: 1 ABŞ Dolları = 0.8714 AZN və 1 Avro = 1.1472 AZN (2005: 1 ABŞ Dolları = 0.9186 AZN və 1 Avro = 1.0918 AZN).

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və passivlərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin balansda daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktiv realizasiya edərək passivi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərildiyi ildə hesablanır.

Seqmentlər üzrə hesabat. Seqment, məhsulların təqdim edilməsi və ya xidmətlərin göstərilməsi (biznes seqmenti) və yaxud konkret iqtisadi mühitdə məhsulların təqdim edilməsi və ya xidmətlərin göstərilməsi (coğrafi seqment) ilə bağlı olan və riskləri və səmərəsi digər seqmentlərdən fərqlənən Bankın identifikasiya edilə bilən komponentidir. Gəlirlərinin böyük hissəsi kənar müştərilərə satışlar hesabına yaranan və gəlirləri, maliyyə nəticəsi və ya aktivləri bütün seqmentlərin ümumi aktivlərinin on faizini və ya artıq hissəsini təşkil edən seqmentlər ayrıca şəkildə açıqlanır. Müxtəlif maliyyə və sənaye qruplarına daxil olan Bankın qarşı tərəfləri onların hüquqi riskindən daha çox iqtisadi riskini əks etdirmək məqsədilə, həmin qarşı tərəfin əsas fəaliyyət göstərdiyi yeri nəzərə almaqla, bu və ya digər coğrafi seqmentlərə aid edilmişdir.

Uçot siyasətindəki dəyişikliklər və maliyyə hesabatlarının təqdimatı. Hazırkı maliyyə hesabatları üzrə hər-hansı dəyişikliklər, həmin hesabatları imzalayan Bankın rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənmişdir.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Mühasibat Təxminləri və Fərziyyələr

Bank növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və passivlərin məbləğlərinə təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və təxminlər irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və passivlərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Bank Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan bənzər təşkilatların inkişaf etməkdə olan bazarlarda təqdim etdiyi vəsaitlərin faiz dərəcələri ilə eyni olan və Bankın digər borcalanlardan ala biləcəyi borc vəsaitləri üzrə faiz dərəcələrindən aşağı ola bilən faiz dərəcələri ilə borc vəsaiti alır. Bank bu cür vəsait hesabına ayrı-ayrı müştərilərə güzəştli dərəcələr ilə kreditlər vermək imkanındadır. Rəhbərlik bu cür maliyyə alətlərinin ilkin uçotu zamanı yarana biləcək ədalətli dəyər üzrə gəlir və ya zərərləri nəzərə almışdır. Həmin əməliyyatlar əlaqəli tərəflərlə aparılmadığına görə, rəhbərlik həmin vəsaitlərin və müvafiq kreditlərin bazar faiz dərəcələrinə uyğun olduğunu və ilkin uçot zamanı gəlir və ya zərərin yaranmadığını hesab edir. Belə bir mülahizə irəli sürərkən, Bank həmçinin həmin maliyyə alətlərinin ayrıca bazar seqmenti yaratdığını nəzərə almışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə məruz qalır. 30 sayılı Qeydə baxın.

Kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər. Rəhbərlik müntəzəm olaraq kredit portfeli üzrə dəyərsizləşmənin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin mənfəət və zərər hesabında əks etdirilməsinə müəyyən edərək, Rəhbərlik kredit portfeli konkret bir kreditin dəyərində azalmanın müşahidə edilməsindən əvvəl kredit portfeli üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətində ölçülə bilən azalmanı əks etdirən nəzərə çarpan əlamətlərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür. Bu göstəricilərə, qrupdakı borcalanların ödəniş statusunda və ya qrupdakı aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar ölkə səviyyəsində və ya yerli iqtisadi şərtlərdə mənfi dəyişikliyin olduğunu əks etdirən müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir. Rəhbərlik gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması üçün istifadə edilən kredit portfeli aktivlər ilə analoji kredit riskinə və dəyərsizləşmə üzrə obyektiv əlamətlərə malik aktivlər ilə əlaqədar əvvəlki ilin zərərləri haqqında məlumata əsaslanan təxminlər tətbiq edir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərək istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların 5%-i ödəmə müddətindən bir ay gec və ya tez ödənilsə, həmin kreditlər üzrə ehtiyat təxminən 99 min AZN (31 dekabr 2005: 55 min AZN) artıq və ya az olardı.

Binaların yenidən qiymətləndirilməsi. Hər bir balans tarixində Bankın binalarının ədalətli dəyərinin balans hesabında əks etdirilməsi məqsədilə, rəhbərlik Bankın binalarının ədalətli dəyərinin yenidən qiymətləndirilməsinin vaxtını və metodunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür. Rəhbərlik binaların cari dəyərinin maliyyə hesabatlarında qeydə alınan balans dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiyini müəyyən etmək üçün bütün mövcud məlumatlardan istifadə edir.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Mühasibat Təxminləri və Fərziyyələr (davamı)

31 dekabr 2006-cı il tarixinə Rəhbərlik müəyyən etmişdir ki, binaların cari dəyəri müstəqil qiymətləndiricilər tərəfindən 30 may 2006-cı il tarixinə həyata keçirilmiş sonuncu qiymətləndirmə tarixinə müəyyən edilmiş dəyərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir və buna görə əlavə yenidən qiymətləndirmə tələb edilməmişdir. Sonuncu qiymətləndirmə zamanı Bankın binalarının dəyəri 1 m² üçün 1,000 ABŞ dolları ilə 3,200 ABŞ dolları arasında dəyişmişdir. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə binalar yenidən qiymətləndirilsəydi, hər beş faiz artım və azalmaya görə maliyyə hesabatlarında göstərilən binaların dəyəri 201 min AZN, yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı 157 min AZN və təxirə salınmış vergi öhdəliyi 44 min AZN dəyişmiş olardı.

Normativlərə və digər tələblərə uyğun hesablamalar. Rəhbərlik yerli qanunvericiliyin tələblərini şərh edərkən və Bankın aldığı borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət edib-etməməsini hesablayarkən mülahizələr irəli sürmüşdür. Bu mülahizələrə hesablamaların aparılma metodları (məsələn, hesablama zamanı forvard müqavilələrindən istifadə edilib-edilməməsi) və bu cür xüsusi şərtlərə potensial uyğunsuzluq hallarının Banka təsiri daxildir. Rəhbərlik öz anlayışına və istifadə etdiyi qaydalara əsasən hesab edir ki, hazırkı maliyyə hesabatlarında qeydə alınan uyğunsuzluq hallarının maliyyə hesabatlarına təsirinin hesablanması və nəzərə alınması düzgün şəkildə aparılmışdır. Belə ki, açıq valyuta mövqeyinin hesablanması zamanı Bankın 0.1 min AZN məbləğində maksimal riskə məruz qala biləcəyi forvard müqavilələri nəzərə alınmaya bilər. Əgər rəhbərliyin anlayışı məqbul olmazsa, Banka qarşı cərimələr və ya digər tədbirlər tətbiq edilə bilər. Belə ki, Bankın alınmış borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməyəcəyi təqdirdə, həmin vəsaitlər vaxtından əvvəl geri alına bilər.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı BMS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçot alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar fərziyyələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Fərziyyənin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Bank, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan bu təşkilatın adətən təqdim etdiyi vəsaitlərin faiz dərəcələri ilə eyni olan və Bankın digər borcalanlardan ala biləcəyi borc vəsaitləri üzrə faiz dərəcələrindən aşağı ola bilən faiz dərəcələri ilə borc vəsaiti almışdır. BMS 20 "Dövlət subsidiyalarının uçotu və dövlət yardımı haqqında məlumatların açıqlanması" Standartı dövlətdən yardım qismində aşağı faiz dərəcələri ilə alınmış kreditlərin ədalətli dəyərle ölçülməsini tələb etmir.

Bank bu cür vəsait hesabına ayrı-ayrı müştərilərə güzəştli dərəcələr ilə kreditlər vermək imkanındadır. Rəhbərlik bu cür maliyyə alətlərinin ilkin uçotu zamanı yarana biləcək ədalətli dəyər üzrə gəlir və ya zərərləri nəzərə almışdır. Həmin əməliyyatlar əlaqəli tərəflərlə aparılmadığına görə, rəhbərlik həmin vəsaitlərin və müvafiq kreditlərin bazar faiz dərəcələrinə uyğun olduğunu və ilkin uçot zamanı gəlir və ya zərərin yaranmadığını hesab edir. Belə bir mülahizə irəli sürərkən, Bank həmçinin həmin maliyyə alətlərinin ayrıca bazar seqmenti yaratdığını nəzərə almışdır.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara dair Şərhlərin Tətbiqi

1 yanvar 2006-cı il tarixdən Bank üçün bəzi yeni BMHS-lər qüvvəyə minmişdir. Aşağıda hal-hazırda Bankın fəaliyyəti üçün məqbul sayılan və ya gələcəkdə sayıla biləcək yeni və ya yenidən işlənmiş standartlar və onlara dair şərhlər təqdim edilir, eləcə də onların Bankın uçot siyasətinə təsiri haqqında məlumat göstərilir. Uçot siyasətindəki bütün dəyişikliklər aşağıda başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda, 1 yanvar 2005-ci il tarixinə tələb olunduqda bölüşdürülməmiş mənfəətə düzəlişlərin edilməsi nəzərə alınmaqla, retrospektiv qaydada tətbiq edilmişdir.

İFRİC 4, (Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları üzrə Şərhlər Komitəsi "Müqavilədə lizinq əlamətlərinin mövcud olmasının müəyyən edilməsi" (1 yanvar 2006-cı il tarixdən qüvvəyə minir). İFRİC 4 uyğun olaraq müqavilədə lizinq əlamətlərinin mövcud olub-olmadığının müəyyən edilməsi müqavilənin iqtisadi məzmununa əsaslanmalıdır. Bu məqsədlə a) müqavilənin yerinə yetirilməsinin konkret aktiv və ya aktivlərin istifadəsi ilə əlaqəli olub-olmadığının və b) müqavilədə aktivdən istifadə hüququnun ötürülməsinin nəzərdə tutulub-tutulmadığının müəyyən edilməsi tələb olunur. Bu düzəliş hazırkı maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

BMS 39 (Düzəliş) – “Ədalətli dəyər prinsipi ilə qiymətləndirmə imkanı” (1 yanvar 2006-cı il tarixdən qüvvəyə minir). 39 sayılı BMS-ə (2003-cü ildə yenidən işlənmiş) uyğun olaraq, müəssisələr ilkin uçot zamanı qiymətləndirmənin nəticələrini mənfəət və zərər hesabında (“maliyyə alətlərinin mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərlə ölçülməsi”) qeydə almaqla, bütün maliyyə alətlərini qəti surətdə ədalətli dəyərlə ölçülməli maliyyə alətləri kimi təsnifləşdirə bilər. Standarta edilmiş düzəliş “mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərlə ölçülən” maliyyə alətləri anlayışını dəyişdirmiş və maliyyə alətlərinin bu kateqoriyaya aid edilməsi imkanını məhdudlaşdırmışdır. Bank öz uçot siyasətində dəyişikliklər etmiş və hazırda rəhbərlik yalnız aşağıdakı hallarda maliyyə alətlərini bu kateqoriyaya aid edir: (a) əgər bu cür təsnifləşdirmə əks-təqdirdə aktiv və öhdəliklərin qiymətləndirilməsi və ya müxtəlif metodlardan istifadə etməklə müvafiq gəlir və xərclərin qeydə alınması nəticəsində yarana biləcək uçot uyğunsuzluğunu kənarlaşdırarsa və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaldarsa; və ya (b) maliyyə aktivləri, maliyyə öhdəlikləri qrupu və ya hər ikisinin idarə edilməsi, eləcə də effektivliyinin qiymətləndirilməsi risklərin idarə olunması və ya investisiya strategiyalarına uyğun olaraq ədalətli dəyər prinsipinə əsasən həyata keçirildikdə və bu prinsip haqqında məlumat baxılmaq üçün müntəzəm olaraq Bankın İdarə Heyətinə təqdim edildikdə. Bank bu düzəlişi 39 sayılı BMS-ə əsasən “ədalətli dəyər prinsipi ilə qiymətləndirmə imkanı” düzəlişinin keçid müddəalarına uyğun olaraq retrospektiv qaydada tətbiq edir. Bu düzəliş hazırkı maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

BMS 39 (Düzəliş) – “Maliyyə zəmanəti üzrə müqavilələr” (1 yanvar 2006-cı il tarixdən qüvvəyə minir). Hazırkı düzəliş nəticəsində buraxılmış maliyyə zəmanətləri Bank tərəfindən ilkin uçot zamanı bir qayda olaraq əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınmalıdır. Sonradan həmin məbləğ zəmanətin qüvvədə olduğu müddət ərzində bərabər çıxılmalar metodu ilə amortizasiya edilir. Hər bir balans tarixində zəmanətlər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğ ilə (ii) balans tarixində öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür. Göstərilən düzəliş hazırkı maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

BMS 19 (Düzəliş) – “İşçilərə verilən mükafatlar” (1 yanvar 2006-cı il tarixdən qüvvəyə minir). Hazırkı düzəliş müəyyən edilmiş ödənişlərdən ibarət pensiya planları çərçivəsində əmək fəaliyyətinin başa çatmasından sonra mükafatların ödənilməsi ilə əlaqədar aktuari gəlir və zərərlərinin tam həcmdə birbaşa olaraq kapital hesabındakı bölüşdürülməmiş mənfəətə aid edilməsi üçün əlavə imkanı nəzərdə tutur. Yeni BMS həmçinin müəyyən edilmiş ödənişlərdən ibarət pensiya planları ilə əlaqədar vacib məlumatın açıqlanma həcmi genişləndirmiş və işəgötürən qrupu ilə pensiya planı üzrə işçilər-iştirakçılar arasında müqavilənin uçot metodlarına aydınlıq gətirmişdir. Göstərilən düzəliş hazırkı maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların tətbiqinin təsiri. Yuxarıda qeyd olunan yeni və ya yenidən işlənmiş standartlar və onlara dair şərtlərin tətbiqinin 31 dekabr 2006 və 31 dekabr 2005-ci il tarixlərinə Bankın maliyyə vəziyyətinə və həmin tarixdə tamamlanan illər üçün əməliyyat nəticələrinə təsiri əhəmiyyətli olmamışdır.

6 Mühasibat Uçotu üzrə Yeniliklər

Bankın 1 yanvar 2007-ci il tarixdən və ya bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Bank tərəfindən əvvəllər qəbul edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərtlər dərc olunmuşdur:

BMHS 7 – “Maliyyə Alətləri: Məlumatın açıqlanması” və BMS 1 “Maliyyə Hesabatlarınınin Təqdimatı” Standartına əlavə dəyişikliklər – kapital barədə məlumatın açıqlanması (1 yanvar 2007-ci il tarixdən qüvvəyə minir). Yeni BMHS maliyyə alətləri haqqında məlumatların yenilənməsi məqsədilə məcburi xarakter daşıyan məlumatların açıqlanma həcmi genişləndirmişdir. Məlumatların açıqlanma həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artacaq və bu zaman risklərin kəmiyyət aspektlərinə və risklərin idarə olunması metodlarına xüsusi diqqət ayrılacaqdır. Kəmiyyət açıqlamaları müəssisə daxilində baş rəhbərliyə təqdim edilən məlumat əsasında risklərin dərəcəsi haqqında məlumat əldə etməyə imkan yaradacaqdır. Kəmiyyət və keyfiyyət açıqlamaları həmçinin kredit riski, likvidlik riski və bazar riski, o cümlədən bazar riskinə qarşı həssaslıq təhlili haqqında məlumat əldə etməyə imkan yaradacaqdır. BMHS 7 BMS 30 “Banklar və Analoji Maliyyə İnstitutlarının Maliyyə Hesabatlarında Açıqlamalar” və BMS 32 “Maliyyə Alətləri: məlumatların açıqlanması və təqdim olunması” Standartının bəzi müddəalarını əvəz edir. 1 sayılı BMS-ə Əlavədə Bankın və onun törəmə müəssisəsinin kapitalı və bu kapitalın idarə edilməsi üsulları haqqında məlumat açıqlanır. Hazırda Bank yeni BMHS və 1 sayılı BMS-ə əlavənin onun maliyyə hesabatlarında açıqlanan məlumatlara təsirini təhlil edir.

6 Mühasibat Uçotu üzrə Yeniliklər (davamı)

BMHS 8, “Əməliyyat seqmentləri” (1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu Standart borc və ya pay alətləri açıq bazarda alınıb-satılan təşkilatlara, eləcə də açıq bazarda hər-hansı növ alətlərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar maliyyə hesabatlarını tənzimləyici orqanlara təqdim edən və ya təqdim etməyi planlaşdıran müəssisələrə tətbiq edilir. BMHS 8 müəssisələrin öz əməliyyat seqmentləri haqqında maliyyə və təsviri məlumatları açıqlamasını tələb edir və müəssisələrin bu cür məlumatı öz maliyyə hesabatlarında açıqlama qaydasını əks etdirir. Hazırda, rəhbərlik bu Standartın Bankın maliyyə hesabatlarında seqment haqqında məlumatların açıqlanmasına göstərəcəyi təsiri qiymətləndirir.

BMS 23, Borc vəsaitləri üzrə xərclər (mart, 2007-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMS 23, 2007-ci ilin mart ayında dərc edilmişdir. Bu Standarta edilmiş əsas dəyişiklik istifadəsi və ya satışı kifayət qədər uzun müddət tələb edən aktivlərə aid olan borc vəsaitləri üzrə xərclərin dərhal xərce silinməsi üsulunun ləğv edilməsidir. Buna görə, müəssisə borc vəsaitləri üzrə xərcləri aktivin maya dəyəri kimi kapitallaşdırmalıdır. Yenidən işlənmiş Standart kapitallaşdırmaya başlanma tarixi 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra olan kvalifikasiyalı aktivlərə aid borc vəsaitləri üzrə xərclərə prospektiv qaydada tətbiq edilir. Hazırda Bank yenidən işlənmiş Standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

Digər yeni standartlar və şərhlər. Bank tərəfindən əvvəllər aşağıdakı yeni standartlar və şərhlər qəbul edilməmişdir:

- IFRIC 7, BMS 29-a uyğun olaraq yenidən hesablaşma yanaşmasının tətbiqi (1 mart 2006 və ya bu tarixdən sonra, yeni 1 yanvar 2007-ci il tarixdən başlayan dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- IFRIC 8, BMHS 2-nin tətbiq sahəsi (1 may 2006 və ya bu tarixdən sonra, yeni 1 yanvar 2007-ci il tarixdən başlayan dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- IFRIC 9, Əlavə elementli derivativlərin yenidən qiymətləndirilməsi (1 iyun 2006 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- IFRIC 10, İlkin maliyyə hesabatları və dəyərsizləşmə (1 noyabr 2006 və ya bu tarixdən sonra, yeni 1 yanvar 2007-ci il tarixdən başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- IFRIC 11, IFRS 2 – Qrup və səhmdarlardan geri alınmış səhmlər üzrə əməliyyatlar (1 mart 2007 və ya bu tarixdən sonra, yeni 1 yanvar 2008-ci il tarixdən başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir); və ya
- IFRIC 12, Konsessiya xidmətlərinin razılaşdırılması (1 yanvar 2008 və ya bu tarixdən sonra, yeni 1 yanvar 2008-ci il tarixdən başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

Yuxarıda göstərilən hallardan başqa, yeni standartlar və şərhlər Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməyəcəkdir.

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Nağd pul	8,812	8,501
ARMB-dəki qalıqlar (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	2,374	1,158
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər		
- Azərbaycan Respublikasında	206	325
- Digər ölkələrdə	3,664	2,686
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	15,056	12,670

Digər banklardakı müxbir hesablara və overnayt depozitlərə Bankın iki qeyri-rezident bankda yerləşdirdiyi 178 min AZN və 3,302 min AZN (2005: 433 min AZN və 1,709 min AZN) məbləğində depozitlər daxildir. Həmin depozitlər üzrə faiz dərəcəsi müvafiq olaraq 4.5% və 4.7% (2005: 3.3% və 3.7%) təşkil edir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin coğrafi, valyuta, eləcə faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Digər banklarda yerləşdirilmiş ilkin ödəmə müddəti üç aydan çox olan qısamüddətli depozitlər	3,488	-
Qeyri-rezident banklardakı blokləşdirilmiş hesablar	353	2,595
Digər banklarda yerləşdirilmiş ilkin ödəmə müddəti üç aydan az olan depozitlər	-	924
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat çıxılmaqla	-	(46)
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	3,841	3,473

31 dekabr 2006-cı il tarixinə digər banklarda yerləşdirilmiş ilkin ödəmə müddəti üç aydan çox olan qısamüddətli depozitlərə bir rezident bankda illik 15% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş ABŞ dollarında olan müddətli depozit daxildir.

Qeyri-rezident banklardakı blokləşdirilmiş hesablara bir xarici bankda yerləşdirilmiş AZN 2,295 min məbləğində depozit daxildir. 2004-cü ilin mart ayında Bankla yuxarıda qeyd olunan xarici bank arasında Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən üç xarici şirkətə illik 13.0% effektiv faiz dərəcəsi ilə 180 gün müddətinə hər birinin məbləği 900 min ABŞ dolları məbləğində kreditlərin verilməsi məqsədilə cəmi 2,700 min ABŞ dolları məbləğində vəsaitin köçürülməsinə dair üç trast müqaviləsi imzalanmışdır. 2005-ci ilin sentyabr və oktyabr aylarında trast müqavilələri, müddətinin başa çatması ilə əlaqədar olaraq qüvvədən düşmüş və 2006-cı ilin mart və aprel aylarına qədər daha 180 gün müddətinə artırılmışdır. 2006-cı ilin mart və aprel aylarında Bankla yuxarıda qeyd olunan bank arasında həmin şirkətlərə illik 13.0% effektiv faiz dərəcəsi ilə 180 gün müddətinə, iki hissədə olmaq şərti ilə müvafiq olaraq 1,500 min ABŞ dolları və 800 min ABŞ dolları məbləğində cəmi 2,300 min ABŞ dolları həcmində vəsaitin köçürülməsinə dair iki trast müqaviləsi imzalanmışdır. Bu trast müqavilələrinə əsasən xarici bank müvafiq məbləğdə kreditlərin verilməsi üçün həmin şirkətlərlə kredit müqavilələri və bu kredit müqavilələrindən irəli gələn bütün kredit risklərinin Banka aid edilməsi ilə bağlı həmin müqavilələrə əlavələr imzalanmışdır. 2006-cı ilin sentyabr ayından başlayaraq Bank yuxarıda qeyd olunan trast müqavilələrini bağlamış və həmin şirkətlərə birbaşa kreditlər vermişdir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
1 yanvar tarixinə kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat	46	53
İl ərzində digər banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatın qaytarılması	(46)	(7)
31 dekabr tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat	-	46

31 dekabr 2006-cı il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri 3,841 min AZN (2005: 3,473 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Cari kreditlər	53,603	33,799
Vaxtı keçmiş kreditlər	1,703	528
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat çıxılmaqla	(1,975)	(1,097)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	53,331	33,230

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
1 yanvar tarixinə kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat	1,097	602
İl üzrə ehtiyat ayırmaları	878	495
31 dekabr tarixinə kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat	1,975	1,097

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə strukturu aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006		2005	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Korporativ kreditlər				
- ticarət və xidmətlər	14,859	26.9	7,101	20.7
- istehsal	8,760	15.8	4,758	13.9
- inşaat	3,950	7.1	4,409	12.8
- kənd təsərrüfatı	3,262	5.9	607	1.8
- nəqliyyat	2,584	4.7	1,565	4.5
- digər	1,028	1.9	602	1.8
İstehlak kreditləri				
- mənzil və tikililərin satın alınması	14,023	25.4	10,794	31.4
- avtomobillərin satın alınması	3,006	5.4	2,435	7.1
- sahibkarlara verilmiş kommersiya kreditləri	1,951	3.5	892	2.6
- kredit kartları	988	1.8	664	1.9
- digər məqsədlər	895	1.6	500	1.5
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	55,306	100.0	34,327	100.0

31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bank 55 borcalana (2005: 38 borcalan) ümumi məbləği 200 min AZN-dən yuxarı olan kreditlər vermişdir. Bu kreditlərin cəmi 31,278 min AZN (2005: 17,740 min AZN) və ya ümumi kredit portfelinin 56.6%-ni təşkil edir (2005: 51.7%).

31 dekabr 2006-cı il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların təxmin edilən ədalətli dəyəri 53,331 min AZN (2005: 33,230 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansları əhatə edən müqavilələr kredit məbləğlərinin cərimə tətbiq edilmədən vaxtından əvvəl geri ödənilməsinə imkan yaradır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

10 Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
ARMB-nin notları	3,513	-
Pay qiymətli kağızları	240	135
Rezident bankların təminatlı istiqrazları	221	-
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin istiqraz vərəqələri	108	-
Cəmi satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	4,082	135

ARMB-nin notları Azərbaycan Respublikası Milli Bankı tərəfindən Bakı Fond Birjası vasitəsilə buraxılmış və Bank tərəfindən diskontla satın alınmış qısamüddətli dövlət istiqrazlarını əks etdirir. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə balansda olan notlar üzrə orta illik gəlirlilik 14.2% təşkil etmişdir.

İstiqraz vərəqələri Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən Bakı Fond Birjası vasitəsilə buraxılmış və Bank tərəfindən diskontla satın alınmış dövlət qısamüddətli istiqrazlarını əks etdirir. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə balansda olan istiqraz vərəqələri üzrə orta illik gəlirlilik 9.1% təşkil etmişdir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2006	2005
1 yanvar 2006-cı il tarixinə balans dəyəri		135	194
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya kağızlarından köçürmə	11	2,698	-
Faiz gəlirləri	22	187	-
Əldə edilmiş faizlər		(286)	-
Alqılar		23,801	-
Yenidən qiymətləndirmə		82	-
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının satılması		(22,535)	(59)
31 dekabr tarixinə balans dəyəri		4,082	135

31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il ərzində satılmış investisiya qiymətli kağızlarının maya dəyəri 22,487 min AZN (2005: 59 min AZN) olmuşdur. Satış nəticəsində əldə edilmiş 48 min AZN (2005: sıfır) məbləğində gəlir mənfəət və zərər hesabına daxil edilmişdir və əvvəlki dövrlərdə kapital hesabında qeydə alınmış yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından çıxarılmışdır.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə satıla bilən əsas pay qiymətli kağızları aşağıda göstərilir:

Adı	Fəaliyyət növü	Qeydiyyat ölkəsi	Ədalətli dəyər	
			2006	2005
MasterCard	Plastik kartlar	ABŞ	105	-
Rabitəbank	Maliyyə xidmətləri	Azərbaycan Respublikası	90	90
Bakı Fond Birjası	Fond birjası	Azərbaycan Respublikası	31	31
Azərdəmiryolbank	Maliyyə xidmətləri	Azərbaycan Respublikası	14	14
Cəmi			240	135

Bakı Fond Birjasına investisiya qoyuluşu 2000-ci ildə həyata keçirilmişdir və bu investisiya qoyuluşu ümumi nizamnamə kapitalının 2.75%-ni təşkil edir. Hazırda Azərbaycan Respublikasında fond birjası praktiki baxımdan inkişaf mərhələsindədir və hazırkı hesabat tarixinə Bakı Fond Birjasının fəaliyyəti hələ başlanğıc mərhələsindədir. Rəhbərlik həmin investisiya qoyuluşunun ədalətli dəyərini etibarlı şəkildə müəyyən edə bilmədiyi üçün onu maya dəyərində qeydə almışdır. Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, bu investisiya qoyuluşunun ədalətli dəyəri onun balans dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərin buraxdığı satıla bilən investisiya qiymətli kağızları haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə göstərilir.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

11 Ödəniş Tarixinədək Saxlanılan İnvestisiya Qiymətli Kağızları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin istiqraz vərəqələri	-	2,698
Cəmi ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	-	2,698

Likvidlik səviyyəsinin qorunması tələblərindən asılı olaraq, Bank ARMB-nin notlarını və Maliyyə Nazirliyinin istiqraz vərəqələrini müəyyən edilmiş ödəmə tarixinədək saxlamaq niyyətini dəyişdirmişdir. Bu qərar nəticəsində həmin qiymətli kağızlar 1 yanvar 2006-cı il tarixinə satıla bilən investisiya qiymətli kağızları kateqoriyasına daxil edilmişdir. Bank hər-hansı maliyyə aktivini cari maliyyə ili və/və ya növbəti iki il ərzində ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları kimi təsnifləşdirə bilməz. 10 sayılı Qeydə baxın.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyəri sıfır AZN (2005: 2,698 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərin buraxdığı ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə göstərilir.

12 Assosiasiya Olunmuş Müəssisələrə İnvestisiya Qoyuluşu

Aşağıdakı cədvəldə Bankın assosiasiya olunmuş müəssisələrdəki investisiya qoyuluşunun hərəkəti əks etdirilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
1 yanvar tarixinə balans dəyəri	144	-
Alınmış assosiasiya olunmuş müəssisələrin xalis aktivlərinin ədalətli dəyəri	150	150
Assosiasiya olunmuş müəssisələrin mənfəətində/(zərərinə) pay	8	(6)
31 dekabr tarixinə balans dəyəri	302	144

Aşağıda 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın əsas assosiasiya olunmuş müəssisəsində iştirak payı və həmin müəssisənin maliyyə göstəriciləri haqqında ümumiləşdirilmiş məlumat, o cümlədən ümumi aktivlər, passivlər, gəlir, mənfəət və ya zərər haqqında məlumat əks etdirilir:

Adı	Cəmi aktivlər	Cəmi passivlər	Gəlir	Mənfəət	İştirak payı %	Qeydiyyat ölkəsi
AGLizinq	1,907	900	335	26	30%	Azərbaycan Respublikası
Cəmi	1,907	900	335	26		

Aşağıda 31 dekabr 2005-ci il tarixinə Bankın əsas assosiasiya olunmuş müəssisələrdə iştirak payı və həmin müəssisələrin maliyyə göstəriciləri haqqında ümumiləşdirilmiş məlumat, o cümlədən ümumi aktivlər, passivlər, gəlir, mənfəət və ya zərər haqqında məlumat əks etdirilir:

Adı	Cəmi aktivlər	Cəmi passivlər	Gəlir	Mənfəət	İştirak payı %	Qeydiyyat ölkəsi
AGLizinq	640	63	21	(22)	25%	Azərbaycan Respublikası
Cəmi	640	63	21	(22)		

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

13 Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər

	Qeyd	Binalar	Ofis və kompüter avadanlığı	Mebel, qurğular və sair	İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	Ümumi binalar və avadanlıqlar	Proqram təminatı və lisenziyalar	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>								
1 yanvar 2005-ci il tarixinə dəyər		2,349	397	1,398	-	4,144	257	4,401
Yığılmış amortizasiya		(326)	(162)	(466)	-	(954)	(58)	(1,012)
1 yanvar 2005-ci il tarixinə balans dəyəri		2,023	235	932	-	3,190	199	3,389
Əlavələr		-	79	549	50	678	7	685
Köçürmələr		443	1	(1)	-	443	-	443
Silinmələr		-	-	(26)	-	(26)	-	(26)
Amortizasiya ayırmaları	25	(84)	(88)	(238)	(26)	(436)	(27)	(463)
31 dekabr 2005-ci il tarixinə balans dəyəri		2,382	227	1,216	24	3,849	179	4,028
31 dekabr 2005-ci il tarixinə dəyər		2,792	477	1,920	50	5,239	264	5,503
Yığılmış amortizasiya		(410)	(250)	(704)	(26)	(1,390)	(85)	(1,475)
31 dekabr 2005-ci il tarixinə balans dəyəri		2,382	227	1,216	24	3,849	179	4,028
Əlavələr		369	255	1,015	129	1,768	59	1,827
Silinmələr		(358)	-	-	-	(358)	-	(358)
Amortizasiya ayırmaları	25	(116)	(104)	(341)	(27)	(588)	(28)	(616)
Yenidən qiymətləndirmə		1,762	-	-	-	1,762	-	1,762
31 dekabr 2006-cı il tarixinə balans dəyəri		4,039	378	1,890	126	6,433	210	6,643
31 dekabr 2006-cı il tarixinə dəyər və ya qiymətləndirmə		4,888	732	2,919	173	8,712	323	9,035
Yığılmış amortizasiya		(849)	(354)	(1,029)	(47)	(2,279)	(113)	(2,392)
31 dekabr 2006-cı il tarixinə balans dəyəri		4,039	378	1,890	126	6,433	210	6,643

31 dekabr 2006-cı il tarixinə binalar və avadanlıqların yekun balansına 299 min AZN məbləğində (2005: 216 min AZN) tamamilə köhnəlmiş, lakin hələ də Bankın gündəlik fəaliyyətində istifadə edilən aktivlər daxildir.

Bankın binaları 30 may 2006-cı il tarixində müstəqil şəkildə qiymətləndirilmişdir. Qiymətləndirmə bu sahədə tanınmış və peşəkar səriştə qazanmış, habelə analoji ərazidə yerləşən və bənzər kateqoriyadan olan aktivlərin qiymətləndirilməsində ən son təcrübəyə malik olan DTZ Debenham Tie Leung müstəqil qiymətləndirici şirkət tərəfindən bazar dəyəri prinsipinə əsasən həyata keçirilmişdir.

Binalar, xərc modelinə görə uçota alınmış olsaydı 31 dekabr 2006-cı il tarixinə binaların balans dəyəri 2,277 min AZN (2005: 2,382 min AZN) təşkil etmiş olardı.

Yuxarıda göstərilən balans dəyəri Bankın binaları üzrə 1,762 min AZN məbləğində yenidən qiymətləndirmə ehtiyatını əks etdirir. 1,374 min AZN məbləğində yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı 388 min AZN məbləğində təxirə salınmış vergi öhdəliyi çıxılmaqla, səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatında "binaların yenidən qiymətləndirilməsi" sətrində qeydə alınmışdır. 21 sayılı Qeydə baxın.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

14 Digər Aktivlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Sığorta və digər xidmətlər üzrə qabaqcadan ödəmələr	100	32
Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün qabaqcadan ödəmələr	96	106
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə debitor borcları	82	122
Konversiya əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	70	37
Mənfəət vergisindən başqa qabaqcadan ödənilmiş digər vergilər	2	14
Digər	37	13
Cəmi digər aktivlər	387	324

Digər aktivlərin coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

15 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Digər bankların müxbir hesabları və overnayt depozitləri	272	209
Digər bankların qısamüddətli depozitləri	-	92
Cəmi digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	272	301

Digər bankların müxbir hesabları və overnayt depozitlərinə bir rezident bankdan cəlb edilmiş 229 min AZN (2005: 164 min AZN) məbləğində tələbli depozit daxildir. Həmin depozit üzrə illik faiz dərəcəsi balansın müəyyən minimal limitlərdən artıq olacağı halda, 10% (2005: illik 10%) təşkil edir.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri 272 min AZN (2005: 301 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

16 Müştəri Hesabları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar		
- Cari/hesablaşma hesabları	498	539
- Müddətli depozitlər	26	401
Digər hüquqi şəxslər		
- Cari/hesablaşma hesabları	12,322	7,886
- Müddətli depozitlər	4,253	3,302
- Blokləşdirilmiş müştəri depozitləri	629	502
Fiziki şəxslər		
- Cari/tələbli hesablar	11,647	9,995
- Müddətli depozitlər	26,848	20,208
- Blokləşdirilmiş müştəri depozitləri	1,219	1,032
Cəmi müştəri hesabları	57,442	43,865

16 Müştəri Hesabları (davamı)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006		2005	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	39,709	69.1	31,256	71.3
Ticarət və xidmətlər	7,822	13.6	3,751	8.6
Enerji	3,224	5.6	5,250	12.0
İnşaat	2,827	4.9	266	0.6
Sığorta	2,188	3.8	1,247	2.8
Nəqliyyat	497	0.9	120	0.3
İstehsal	309	0.5	136	0.3
Dövlət müəssisələri	289	0.5	496	1.1
Kənd təsərrüfatı	67	0.1	220	0.5
Digər	510	1.0	1,123	2.5
Cəmi müştəri hesabları	57,442	100.0	43,865	100.0

31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın müştəri hesablarında vəsaitlərinin ümumi qalığı 200 min AZN-dən yuxarı olan 46 müştəri (2005: 26 müştəri) olmuşdur. Həmin vəsaitlərin qalığı 29,940 min AZN (2005: 18,364 min AZN) və ya ümumi müştəri hesablarının 52.1%-ni (2005: 41.9%) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə müştəri hesablarının təxmin edilən ədalətli dəyəri 57,442 min AZN (2005: 43,865 min AZN) olmuşdur. 31 sayılı Qeydə baxın.

Müştəri hesablarının coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

17 Buraxılmış Borc Qiymətli Kağızları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Korporativ istiqrazlar	553	583
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	553	583

26 yanvar 2004-cü il tarixində Bank Bakı Fond Birjasında (BFB) ilkin yerləşdirmə vasitəsilə hər birinin nominal dəyəri 1,000 ABŞ dolları olan 2,000 ədəd korporativ istiqraz buraxmışdır.

2004-cü il ərzində buraxılmış istiqrazların 31 dekabr 2006-cı il tarixinə ümumi qalığı 523 min AZN məbləğində 600 ədəd səhmdən ibarət olmuşdur (2005: 551 min AZN məbləğində 600 ədəd istiqraz). ABŞ dollarında olan bu istiqrazlar üzrə illik faiz dərəcəsi 7.0% təşkil edir və ödəmə müddəti 5 mart 2009-cu il tarixində başa çatır. Digər istiqrazlar BFB-də satış üçün təklif olunmaqdadır. 553 min AZN məbləğində istiqrazların (2005: 583 min AZN) balans dəyərinə 30 min AZN (2005: 32 min AZN) məbləğində ödəniləcək faizlər daxildir.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə buraxılmış borc qiymətli kağızların ədalətli dəyəri 553 min AZN (2005: 583 min AZN) olmuşdur. 31 sayılı Qeydə baxın.

Buraxılmış borc qiymətli kağızların coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərin buraxdığı borc qiymətli kağızlarla əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

18 Dövlət və Beynəlxalq Maliyyə Təşkilatlarından Alınmış Borc Vəsaitləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan alınmış borc vəsaitləri	7,277	2,777
Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasından (BMK) borc götürülmüş vəsaitlər	3,362	942
Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankından (AYİB) borc götürülmüş vəsaitlər	3,051	1,878
Almaniya-Azərbaycan Fondundan (AAF) borc götürülmüş vəsaitlər	473	546
ARMB-dən borc götürülmüş vəsaitlər	400	-
Cəmi dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	14,563	6,143

27 sentyabr 2004-cü il tarixində Bankla Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi yanında "Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu" arasında kiçik və orta sahibkarlığın maliyyələşdirilməsi məqsədilə kredit xəttinin açılmasına dair saziş imzalanmışdır. Bu proqram çərçivəsində Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən Banka illik 1%-2% faiz dərəcəsilə kredit vəsaitləri təqdim edilmişdir. Bank həmin vəsaitləri illik 7.0%-8.0% faizdən artıq olmamaq şərtlə müvafiq tələblərə cavab verən borcalanlara verir.

27 sentyabr 2004-cü il tarixində Bank ilə AYİB arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın maliyyələşdirilməsi məqsədilə 2,000,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair kredit sazişi imzalanmışdır. Bu kredit xəttinin verildiyi tarixdən başlayaraq iki illik güzəşt dövründən sonra üç il ərzində altı yarım illik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulmuşdur. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə qeyd olunan kredit xətti üzrə qalıq 1,250,000 ABŞ dolları (2005: 2,000,000 ABŞ dolları) təşkil etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 sayılı Qeydə baxın.

14 oktyabr 2005-ci il tarixində Bank və AYİB arasında 1,500,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair ikinci kredit sazişi imzalanmışdır. Bu kredit xəttinin verildiyi tarixdən başlayaraq iki illik güzəşt dövründən sonra üç il ərzində altı yarım illik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulmuşdur. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bank bu kredit xətti üzrə təqdim edilmiş vəsaitləri tam olaraq istifadə etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 sayılı Qeydə baxın.

11 aprel 2006-cı il tarixində Bank ilə AYİB arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi proqramı çərçivəsində maksimum 2,000,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair yeni kredit sazişi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə ilkin ödəniş 25 sentyabr 2008-ci il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin dörd bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulmuşdur. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bank bu kredit xətti üzrə təqdim edilmiş vəsaitlərin 650,000 ABŞ dollarını istifadə etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 sayılı Qeydə baxın.

8 may 2003-cü il tarixində Bank və BMK arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi proqramı çərçivəsində məqbul şərtlərlə kreditlərin verilməsi məqsədilə 1,200,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair kredit sazişi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə əsas məbləğin səkkiz bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulmuşdur. BMK-nın müvafiq tələblərə cavab verən layihələrin müəyyən olunmasında yaxından iştirak etməsinə baxmayaraq, bu cür kreditlərlə bağlı bütün risklər Bankın üzərinə düşür. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə qeyd olunan kredit xətti üzrə qalıq 800,000 ABŞ dolları (2005: 1,000,000 ABŞ dolları) təşkil etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 sayılı Qeydə baxın.

29 iyun 2006-cı il tarixində Bank ilə BMK arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi proqramı çərçivəsində 3,000,000 ABŞ dolları məbləğində ikinci kredit xəttinin açılmasına dair kredit sazişi imzalanmışdır. Bu kredit üzrə ilkin ödəniş 15 sentyabr 2008-ci il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin altı bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulmuşdur. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bank bu kredit xətti üzrə təqdim edilmiş vəsaitləri tam olaraq istifadə etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 sayılı Qeydə baxın.

18 Dövlət və Beynəlxalq Maliyyə Təşkilatlarından Alınmış Borc Vəsaitləri (davamı)

24 sentyabr 2004-cü il tarixində Bankla Almaniya-Azərbaycan Fondu arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi proqramı çərçivəsində 500,000 Avro məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair Çərçivə Sazişi imzalanmışdır. AAF, Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Almaniya Federativ Respublikası Hökuməti arasında imzalanmış 21 dekabr 1998-ci il tarixli maliyyə əməkdaşlığı haqqında sazişə və Kreditanstalt für Wiederaufbau ("KfW" Almaniya) və Azərbaycan Respublikası arasında imzalanmış 8 sentyabr 1999-cu il tarixli müvafiq kredit və maliyyələşdirmə müqaviləsinə əsasən təsis edilmişdir. Bu kredit xəttinin bir illik güzəşt dövrünü nəzərə almaqla, 31 dekabr 2015-ci il tarixindən gec olmayaraq səkkiz yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulmuşdur. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bank bu kredit xətti üzrə təqdim edilmiş vəsaitləri tam olaraq istifadə etmişdir. 31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il ərzində Bank ümumi kredit məbləğinin 87,500 Avrosunu geri ödəmişdir.

14 dekabr 2006-cı il tarixində Bank ilə Asiya İnkişaf Bankı arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın maliyyələşdirilməsi proqramı çərçivəsində 4,000,000 ABŞ dolları həcmində kredit xəttinin açılmasına dair kredit sazişi imzalanmışdır. Bu kredit üzrə ilkin ödəniş 14 iyun 2007-ci il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin altı bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulmuşdur. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bank bu kredit xəttindən istifadə etməmişdir.

Yuxarıda başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda, qeyd olunan kredit vəsaitləri üzrə illik faiz dərəcələri LIBOR+ 3.5%-dən LIBOR+ 4.5%-dək dəyişir.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 14,563 min AZN (2005: 6,143 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansları əhatə edən müqavilələr kredit məbləğlərinin cərimə tətbiq edilmədən vaxtından əvvəl geri ödənilməsinə imkan yaradır.

Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitlərinin coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

19 Digər Passivlər

Digər passivlərə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2006	2005
Debet və ya kredit kartları üzrə kreditorlar		63	6
Hesablanmış xərclər		62	37
Mənfəət vergisindən başqa ödəniləcək digər vergilər		33	9
Konversiya əməliyyatları üzrə hesablaşmalar		23	10
Ödəniləcək dividendlər	27	19	1
Digər		44	8
Cəmi digər passivlər		244	71

Digər passivlərin coğrafi, valyuta, eləcə də ödəmə müddətləri üzrə təhlili 29 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

20 Nizamnamə Kapitalı

<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Səhmlərin sayı (min ədədlə)	Adi səhmlərin nominal dəyəri	İmtiyazlı səhmlərin nominal dəyəri	Cəmi
1 yanvar 2005-ci il	2,400	4,200	600	4,800
Emissiya edilmiş yeni səhmlər	500	1,000	-	1,000
31 dekabr 2005-ci il	2,900	5,200	600	5,800
Emissiya edilmiş yeni səhmlər	1,600	3,200	-	3,200
31 dekabr 2006-cı il	4,500	8,400	600	9,000

Bütün adi səhmlərin nominal dəyəri 2 AZN-dir (2005: 2 AZN). Bu səhmlər bərabər hüquqludur və hər biri bir səs hüququ verir.

İmtiyazlı səhmlərin hər birinin nominal dəyəri 2 AZN (2005: 2 AZN) olmaqla heç bir səsvermə hüququna malik deyil, lakin Bankın ləğv ediləcəyi halda adi səhmlərdən əvvəl ödənilir. İmtiyazlı səhmlər geri ödənilmir.

8 sentyabr 2006-cı il tarixində Bankın səhmlərinin 17,5 faizinin əldə edilməsi barədə Bank ilə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası arasında müqavilə imzalanmışdır.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın nizamnamə kapitalının strukturunda fiziki şəxslərin payı 80.5%, hüquqi şəxslərin payı isə 19.5% təşkil etmişdir (2005: fiziki şəxslər 95.1%, hüquqi şəxslər 4.9%).

Səhmdarların 24 fevral 2006-cı il tarixli yığıncağında hər birinin nominal dəyəri 2 AZN olan 1,600 ədəd adi səhm emissiyası yolu ilə Bankın nizamnamə kapitalında artım təsdiqlənmişdir. 3,200 min AZN məbləğində səhm emissiyası 30 dekabr 2006-cı il tarixində tam olaraq ödənilmişdir və 11 yanvar 2007-ci il tarixində Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən qeydə alınmışdır.

14 fevral 2007-ci il tarixində Bankın Müşahidə Şurası hər birinin nominal dəyəri 2 AZN olan əlavə 500 min adi səhm emissiyası yolu ilə Bankın nizamnamə kapitalının 10,000 min AZN-ə qədər artırılması qərarını təsdiqləmişdir. 33 sayılı Qeydə baxın.

21 Digər Ehtiyatlar

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	Binalar	Cəmi digər ehtiyatlar
1 yanvar 2005-ci il	36	-	36
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlar üzrə realizasiya olunmuş gəlir	(36)	-	(36)
31 dekabr 2005-ci il	-	-	-
Yenidən qiymətləndirmə	82	1,762	1,844
Mənfəət vergisinin təsiri	(18)	(388)	(406)
31 dekabr 2006-cı il	64	1,374	1,438

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı satış və ya dəyərsizləşmə yolu ilə realizasiya olunduqda, mənfəət və zərər hesabına köçürülür. Binalar üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı amortizasiya, dəyərsizləşmə, satış və ya digər silinmə yolu ilə realizasiya olunduqda, bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

22 Faiz Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	7,780	5,112
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	708	336
Qiymətli investisiya kağızları	187	131
Digər banklardakı müxbir hesablar	144	117
Cəmi faiz gəlirləri	8,819	5,696
Faiz xərcləri		
Fiziki şəxslərin müddətli depozitləri	2,783	1,749
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	436	230
Hüquqi şəxslərin müddətli depozitləri	349	199
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	38	49
Digər bankların müddətli depozitləri	25	23
Digər bankların müxbir hesabları	22	25
Digər	-	28
Cəmi faiz xərcləri	3,653	2,303
Xalis faiz gəlirləri	5,166	3,393

23 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Haqq və komissiya gəlirləri		
- Plastik kartlarla əməliyyatlar	1,121	844
- Xarici valyuta ilə əməliyyatlar	815	713
- Hesablaşma əməliyyatları	495	406
- Müştəri hesablarına xidmət	480	391
- Kassa əməliyyatları	466	440
- Verilmiş zəmanətlər	45	91
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	3,422	2,885
Haqq və komissiya xərcləri		
- Plastik kartlarla əməliyyatlar	494	445
- Müxbir hesablara xidmət	302	228
- Verilmiş zəmanətlər	104	44
- Kassa əməliyyatları	72	43
- Beynəlxalq maliyyə institutları	11	16
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	983	776
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	2,439	2,109

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

24 Digər Əməliyyat Gəlirləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
İnvestisiya kağızlarının satışından əldə edilən gəlir	48	38
Dividend gəlirləri	13	20
Binalar və avadanlıqların satışından əldə edilən gəlir	2	34
Digər	29	-
Cəmi digər əməliyyat gəlirləri	92	92

25 İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2006	2005
İşçilərə sərf olunan xərclər		1,740	1,183
Binalar və avadanlıqların amortizasiyası	13	588	436
Reklam və marketinq xidmətləri		405	380
Peşəkar xidmətlər		217	128
Kommunal xidmətlər		193	141
Mühafizə xidmətləri		158	88
İcarə xərcləri		151	74
Binalar və avadanlıqlar üzrə digər xərclər		132	46
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər		105	123
Dəftərxana və digər xərclər		83	37
Sığorta xərcləri		65	47
Ezamiyyə xərcləri		61	65
Proqram təminatı və digər qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	13	28	27
Digər		134	131
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri		4,060	2,906

İşçilərə sərf olunan xərclərə yerli qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müvafiq olaraq 306 min AZN məbləğində sosial sığorta ayırmaları və 42 min AZN məbləğində pensiya ödənişləri (2005: 203 min AZN məbləğində sosial sığorta ayırmaları və 28 min AZN məbləğində pensiya ödənişləri) daxildir.

26 Mənfəət Vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Cari vergi xərci	799	538
Təxirə salınmış vergi	(16)	31
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	783	569

Bank Azərbaycan Respublikasının vergi və mühasibat uçotu qanunvericiliyinə uyğun olaraq 22% dərəcəsində (2005: 24%) mənfəət vergisi hesablamışdır.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

26 Mənfəət Vergisi (davamı)

Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin tutuşdurulması aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
BMHS-ə əsasən vergidən əvvəlki mənfəət	3,411	2,239
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsinə əsasən hesablanmış mənfəət vergisi xərci (2006: 22%; 2005: 24%)	(751)	(537)
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclər və ya vergidən azad edilməyən gəlirlərin vergi effekti:		
- Vergiyə cəlb edilməyən gəlirlər	3	-
- Gəlirdən çıxılmayan xərclər	(35)	(36)
- Vergi dərəcələrindəki dəyişikliklərin təsiri	-	4
İl üzrə vergi xərci	783	569

Bankın binalarının yenidən qiymətləndirilməsi ilə əlaqədar 388 min AZN (2005: sıfır) məbləğində təxirə salınmış vergi öhdəliyi birbaşa olaraq səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatında qeydə alınmışdır. 13 sayılı Qeydə baxın. Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirilməsi ilə əlaqədar 18 min AZN məbləğində təxirə salınmış vergi öhdəliyi birbaşa olaraq səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatında qeydə alınmışdır. 10 sayılı Qeydə baxın.

Təxirə salınmış vergilər: BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədləri çərçivəsində müəyyən aktiv və passivlərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi təsiri aşağıda göstərilir və 22% (2005: 22%) dərəcəsinə qeydə alınır.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərinin yaranmasına səbəb olan müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2005	Mənfəət və zərər hesabatına debet/(kredit)	Birbaşa olaraq kapital hesabına debet/(kredit)	31 dekabr 2006
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri				
Digər aktivlər	3	13	-	16
Hesablama metodu ilə qeydə alınmış xərclər	3	28	-	31
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirilməsi	-	-	(18)	(18)
Binalar və avadanlıqlar	37	(25)	(388)	(376)
Təxirə salınmış vergi aktiv/(öhdəliyi)	43	16	(406)	(347)

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

26 Mənfəət Vergisi (davamı)

31 dekabr 2005-ci il tarixinə təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərinin yaranmasına səbəb olan müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2004	Mənfəət və zərər hesabatına debet/(kredit)	Birbaşa olaraq kapital hesabına debet/(kredit)	31 dekabr 2005
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri				
Binalar və avadanlıqlar üzrə əlavə amortizasiya xərci	37	-	-	37
Bazar faiz dərəcələrindən aşağı faiz dərəcələri ilə aktivlərin yaranması üzrə zərər, amortizasiya olunmuş hesablanmış faiz çıxılmaqla	24	(24)	-	-
Digər aktivlər	3	-	-	3
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat	3	(3)	-	-
Hesablama metodu ilə qeydə alınmış xərclər	7	(4)	-	3
Təxirə salınmış vergi aktiv	74	(31)	-	43

27 Dividendlər

	2006		2005	
	Adi səhmlər	İmtiyazlı səhmlər	Adi səhmlər	İmtiyazlı səhmlər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
1 yanvar tarixinə ödəniləcək dividendlər	1	-	-	-
İl ərzində elan edilmiş dividendlər	994	87	541	70
İl ərzində ödənilmiş dividendlər	(976)	(87)	(540)	(70)
31 dekabr tarixinə ödəniləcək dividendlər	19	-	1	-
İl ərzində səhm üzrə elan edilmiş dividendlər	0.24	0.29	0.21	0.23

Bütün dividendlər Azərbaycan Manatı ilə elan edilmiş və ödənilmişdir.

28 Səqmentlər üzrə Təhlil

Bank səqment haqqında məlumatın əsas təqdim olunma formatı kimi biznes səqmentlərindən, ikinci dərəcəli format kimi isə coğrafi səqmentlərdən istifadə edir.

Biznes səqmentləri. Bankın fəaliyyəti iki əsas biznes səqmentləri üzərində qurulmuşdur:

- *Fərdi bank əməliyyatları* – fiziki şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsi, fiziki şəxslər üçün cari hesabların açılması, depozitlərin cəlb olunması, pərakəndə investisiya vasitələrinin təqdim edilməsi, dəyərlilərin saxlanması, kredit və debet kartlarının açılması, istehlak və ipoteka kreditlərinin verilməsi daxildir; və
- *Korporativ bank əməliyyatları* – birbaşa debet vasitələrinin təqdim edilməsi, cari hesabların açılması, depozitlərin cəlb olunması, overdraftların verilməsi, kredit və digər maliyyələşdirmə vasitələrinin təqdim edilməsi, xarici valyuta və derivativ maliyyə alətləri ilə əməliyyatlar.

Biznes səqmentləri arasında əhəmiyyətli gəlir və ya xərc maddələri mövcud deyil. Səqment üzrə aktiv və passivlər, vergi istisna olmaqla, Bankın aktiv və öhdəliklərinin böyük hissəsini təşkil edən əməliyyat aktiv və passivlərindən ibarətdir.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

28 Seqmentlər üzrə Təhlil (davamı)

31 dekabr 2006 və 2005-ci il tarixində tamamlanan illər üzrə Bankın hesabat verilə bilən əsas biznes seqmentləri haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Fərdi bank əməliyyatları	Korporativ bank əməliyyatları	Digər/Bölüşdürülməmişdir	Cəmi
2006				
Cəmi seqment gəlirləri	4,115	8,218	-	12,333
Cəmi seqment gəlirlərinin tərkibi:				
- Faiz gəlirləri	3,086	5,733	-	8,819
- Haqq və komissiya gəlirləri	1,027	2,395	-	3,422
- Digər əməliyyat gəlirləri	2	84	-	86
Cəmi seqment gəlirləri	4,115	8,212	-	12,327
Seqment xərcləri	(4,869)	(3,827)	-	(8,696)
Assosiasiya olunmuş müəssisənin vergidən sonrakı maliyyə nəticələrində pay	-	8	-	8
Bölüşdürülməmiş xərclər	-	-	(226)	(226)
Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərər) / seqmentin nəticələri	(754)	4,393	(226)	3,413
Mənfəət vergisi xərci	-	-	(783)	(783)
Mənfəət/(zərər)	(754)	4,393	(1,009)	2,630
Seqment aktivləri	23,055	44,842	-	67,897
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	-	302	-	302
Digər bölüşdürülməmiş aktivlər	-	-	19,107	19,107
Cəmi aktivlər	23,055	45,144	19,107	87,306
Seqment öhdəlikləri	39,709	33,121	-	72,830
Bölüşdürülməmiş öhdəliklər	-	-	986	986
Cəmi öhdəliklər	39,709	33,121	986	73,816
Digər seqment maddələri				
Kapital xərcləri	(603)	(1,224)	-	(1,827)
Amortizasiya xərcləri	(205)	(411)	-	(616)
Digər qeyri-pul xərcləri	(291)	(541)	-	(832)

Bank amortizasiya xərclərini seqment xərclərinə daxil etmək və xarici valyuta ilə əməliyyatlar və xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə yaranan gəlirləri (xərclər çıxılmaqla) seqment gəlirlərinin tərkibindən çıxarmaq məqsədilə, seqment nəticələri üzrə uçot siyasətini dəyişdirmişdir. Bu dəyişikliklər retrospektiv olaraq 1 yanvar 2005-ci il tarixindən tətbiq edilmişdir. Rəhbərlik hesab edir ki, seqment nəticələrinin yeni tərfi seqmentlər üzrə məlumatların təqdim edilməsi məqsədlərini daha düzgün əks etdirir. Həmin dəyişikliklər nəticəsində 2005-ci ildə fərdi bank əməliyyatları seqmentində seqment nəticələri 134 min AZN, korporativ bank əməliyyatları seqmentində 329 min AZN və digər/bölüşdürülməmişdir seqmentində 39 min AZN azalmışdır.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

28 Seqmentlər üzrə Təhlil (davamı)

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Fərdi bank əməliyyatları	Korporativ bank əməliyyatları	Digər/Bölüşdürülməmişdir	Cəmi
2005				
Cəmi seqment gəlirləri	2,385	5,394	894	8,673
Cəmi seqment gəlirlərinin tərkibi:				
- Faiz gəlirləri	736	4,158	802	5,696
- Haqq və komissiya gəlirləri	1,649	1,236	-	2,885
- Digər əməliyyat gəlirləri	-	-	92	92
Cəmi seqment gəlirləri	2,385	5,394	900	8,679
Seqment xərcləri	(1,564)	(4,421)	-	(5,985)
Assosiasiya olunmuş müəssisənin vergidən sonrakı maliyyə nəticələrində pay	-	(6)	-	(6)
Bölüşdürülməmiş xərclər	-	-	(449)	(449)
Vergidən əvvəlki mənfəət/seqmentin nəticələri	821	967	451	2,239
Mənfəət vergisi xərci	-	-	(569)	(569)
Mənfəət/(zərər)	821	967	(118)	1,670
Seqment aktivləri	16,493	27,071	-	43,564
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	-	144	-	144
Digər bölüşdürülməmiş aktivlər	-	-	14,895	14,895
Cəmi aktivlər	16,493	27,215	14,895	58,603
Seqment öhdəlikləri	31,256	19,636	-	50,892
Bölüşdürülməmiş öhdəliklər	-	-	408	408
Cəmi öhdəliklər	31,256	19,636	408	51,300
Digər seqment maddələri				
Kapital xərcləri	(200)	(485)	-	(685)
Amortizasiya xərcləri	(134)	(329)	-	(463)
Digər qeyri-pul xərcləri	(214)	(274)	-	(488)

28 Seqmentlər üzrə Təhlil (davamı)

Coğrafi seqmentlər. 31 dekabr 2006 və 2005-ci il tarixində tamamlanan illər üzrə Bankın əsas coğrafi seqmentləri haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
2006				
Gəlirlər	12,183	143	1	12,327
Aktivlər	83,182	4,077	47	87,306
Passivlər	67,069	6,747	-	73,816
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	2,634	993	1,211	4,838
Kapital xərcləri	1,827	-	-	1,827
2005				
Gəlirlər	8,644	28	7	8,679
Aktivlər	53,333	5,240	30	58,603
Passivlər	47,998	3,302	-	51,300
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	886	1,410	1,132	3,428
Kapital xərcləri	685	-	-	685

Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş gəlirlər, aktivlər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir. Nağd pul, binalar və avadanlıqlar, eləcə də kapital xərcləri fiziki olaraq saxlanıldığı ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Bank daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə riskləri (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski. Qarşı tərəf borcunu müəyyən edilmiş ödəmə müddətində tam ödəyə bilmədikdə, Bank kredit riskinə məruz qalır. Bank məruz qaldığı kredit riskinə bir borcalan və ya borcalanlar qrupu, eləcə də fəaliyyət seqmentləri üzrə limitlər müəyyən etməklə nəzarət edir. Bu cür risklərə Bank tərəfindən müntəzəm olaraq nəzarət olunur və il ərzində mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilir. Kredit riski səviyyəsinin məhsul, borcalan və sənaye sahələri üzrə limitləri müntəzəm olaraq İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənir.

Bir borcalan, o cümlədən banklar və broker şirkətlərinin məruz qaldığı kredit riski əlavə olaraq balans və balansdankənar riskləri əhatə edən sub-limitlər vasitəsilə, eləcə də gün ərzində forvard valyuta müqavilələri kimi ticarət vasitələri üzrə risk limitlərini ötürməklə məhdudlaşdırılır. Qəbul edilə bilən risk səviyyəsi üzrə limitlərə faktiki olaraq hər gün nəzarət edilir.

Kredit riski mövcud və potensial borcalanların borc vəsaitləri üzrə faiz ödənişlərini və əsas məbləği geri qaytarmaq qabiliyyətini müntəzəm şəkildə təhlil etməklə, həmçinin lazım olduqda kredit limitlərini dəyişdirməklə idarə olunur. Kredit riski həmçinin hüquqi və fiziki şəxslərin təminat və zəmanətlərini almaqla idarə olunur.

Bankın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi, adətən balans hesabatında maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Potensial kredit riskinin azaldılması üçün aktiv və passivlərin əvəzləşdirilməsi imkanı böyük əhəmiyyət kəsb etmir.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. İdarə Heyəti qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Coğrafi risk. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın aktiv və passivlərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Aktivlər				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11,390	3,619	47	15,056
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	3,664	-	-	3,664
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	3,488	353	-	3,841
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	53,331	-	-	53,331
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	3,977	105	-	4,082
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	302	-	-	302
Qeyri-maddi aktivlər	210	-	-	210
Binalar və avadanlıqlar	6,433	-	-	6,433
Digər aktivlər	387	-	-	387
Cəmi aktivlər	83,182	4,077	47	87,306
Passivlər				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	272	-	-	272
Müştəri hesabları	57,442	-	-	57,442
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	553	-	-	553
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	7,677	6,886	-	14,563
Cari vergi öhdəliyi	395	-	-	395
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	347	-	-	347
Digər passivlər	244	-	-	244
Cəmi passivlər	66,930	6,886	-	73,816
Balans üzrə xalis mövqe	16,252	(2,809)	47	13,490
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	2,634	993	1,211	4,838

Aktivlər, passivlər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2005-ci il tarixinə Bankın aktiv və passivlərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Aktivlər				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9,983	2,657	30	12,670
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	1,858	-	-	1,858
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	890	2,583	-	3,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	33,230	-	-	33,230
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	135	-	-	135
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	2,698	-	-	2,698
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	144	-	-	144
Təxirə salınmış vergi aktivi	43	-	-	43
Qeyri-maddi aktivlər	179	-	-	179
Binalar və avadanlıqlar	3,849	-	-	3,849
Digər aktivlər	324	-	-	324
Cəmi aktivlər	53,333	5,240	30	58,603
Passivlər				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	301	-	-	301
Müştəri hesabları	43,865	-	-	43,865
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	583	-	-	583
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	2,841	3,302	-	6,143
Cari vergi öhdəliyi	337	-	-	337
Digər passivlər	71	-	-	71
Cəmi passivlər	47,998	3,302	-	51,300
Balans üzrə xalis mövqə	5,335	1,938	30	7,303
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	886	1,410	1,132	3,428

Xarici valyuta riski. Bank Azərbaycan manatına qarşı xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar xarici valyuta riskinə məruz qalır. İdarə Heyəti hər bir valyuta üzrə və ümumilikdə risklərin səviyyəsi ilə əlaqədar günün sonuna, həmçinin bir gün ərzində limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil əks olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	Qeyri- monetar	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6,600	8,099	167	190	-	15,056
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	-	3,664	-	-	-	3,664
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	-	3,841	-	-	-	3,841
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	27,541	23,607	2,183	-	-	53,331
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	3,977	105	-	-	-	4,082
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	302	-	-	-	-	302
Qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	210	210
Binalar və avadanlıqlar	-	-	-	-	6,433	6,433
Digər aktivlər	119	268	-	-	-	387
Cəmi aktivlər	38,539	39,584	2,350	190	6,643	87,306

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	Qeyri-monetar	Cəmi
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	-	272	-	-	-	272
Müştəri hesabları	17,219	37,920	2,241	62	-	57,442
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	553	-	-	-	553
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	7,816	6,274	473	-	-	14,563
Cari vergi öhdəliyi	395	-	-	-	-	395
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	347	-	-	-	-	347
Digər passivlər	155	67	1	21	-	244
Cəmi passivlər	25,932	45,086	2,715	83	-	73,816
Balans üzrə xalis mövqə	12,607	(5,502)	(365)	107	6,643	13,490

Açıq valyuta mövqeyi limitləri. Azərbaycan Respublikası Milli Bankının Açıq Valyuta Mövqeyi Limitlərinin Müəyyən Edilməsi və Tənzimlənməsi haqqında Qaydalarına uyğun olaraq, Bankın hər-hansı bir valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Bankın ümumi kapitalının 10%-dən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 20%-dən artıq olmamalıdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2006-cı il tarixinə yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi limitlərinə riayət olunmuşdur. Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi limitləri onun yerli standartlara uyğun hazırlanmış hesabatları əsasında hesablanır. Açıq valyuta mövqeyi limitlərinin hesablanması Bankın hazırkı maliyyə hesabatlarında təqdim edilən məlumatlardan əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir. Məsələn, açıq valyuta mövqeyinin hesablanması zamanı Bankın il ərzində imzaladığı qüvvədə olan "forvard müqavilələri" nəzərə alınmışdır. Bu müqavilələr Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarında nəzərdə tutulan forvard valyuta müqavilələri tərifinə cavab vermədiyi üçün, onlar hazırkı maliyyə hesabatlarında əks etdirilməmişdir. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə bu cür müqavilələr üzrə gəlir/zərər əhəmiyyətli olmamışdır. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın ABŞ dolları üzrə məruz qaldığı valyuta riski 41% (2005: 19%) olmuşdur. Rəhbərlik gələcəkdə ABŞ dolları üzrə məruz qaldığı valyuta riskini azaltmaq üçün müvafiq tədbirlər görür.

Bundan əlavə, Bank, açıq valyuta mövqeyi ilə əlaqədar müəyyən borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etmək məcburiyyətindədir. Açıq forvard valyuta mövqelərini nəzərə almasaq, Bank 31 dekabr 2006-cı il tarixinə və həmin tarixdə tamamlanan il ərzində müəyyən vaxtlarda həmin xüsusi şərtlərə əməl etməmişdir. Buna baxmayaraq, Rəhbərlik hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində görülmüş tədbirlərin Bankın 1 aprel 2007-ci il tarixinə həmin şərtlərə əməl etməsini təmin etdiyinə görə, həmin xüsusi şərtlərin gələcəkdə pozulmasını təxmin etmir.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2005-ci il tarixinə Bankın valyutalar üzrə mövqeyi aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	Qeyri-monetar	Cəmi
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,124	9,336	1,062	148	-	12,670
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	-	1,858	-	-	-	1,858
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	-	3,473	-	-	-	3,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	6,622	25,521	1,087	-	-	33,230
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	104	31	-	-	-	135
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	2,698	-	-	-	-	2,698
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	144	-	-	-	-	144
Təxirə salınmış vergi aktivi	43	-	-	-	-	43
Qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	179	179
Binalar və avadanlıqlar	-	-	-	-	3,849	3,849
Digər aktivlər	143	181	-	-	-	324
Cəmi aktivlər	11,878	40,400	2,149	148	4,028	58,603
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	-	301	-	-	-	301
Müştəri hesabları	7,038	35,139	1,688	-	-	43,865
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	583	-	-	-	583
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	2,777	2,949	417	-	-	6,143
Cari vergi öhdəliyi	337	-	-	-	-	337
Digər passivlər	43	23	5	-	-	71
Cəmi passivlər	10,195	38,995	2,110	-	-	51,300
Balans üzrə xalis mövqe	1,683	1,405	39	148	4,028	7,303

Bank xarici valyutada kreditlər və avanslar vermişdir. Azərbaycan manatına qarşı xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklər borcalanların ödəniş qabiliyyətinə təsir göstərə və nəticədə kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatın artmasına gətirib çıxara bilər.

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin passivlər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Bank hər gün müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi, zəmanətlərin ödənilməsi və pul vəsaitləri vasitəsilə hesablaşmalar aparılan derivativ maliyyə alətləri üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək riskinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd edilən bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımı səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2006-cı il tarixinə aktiv və passivlər müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Bu aktivlərin hər hansı birinin dəyərsizləşməsini təsdiqləyən məlumatlar olarsa və həmin aktivlər üzrə hesablaşmalar müvafiq müqavilədə nəzərdə tutulan tarixdən sonra aparılırsa, bu cür hallarda təsnifləşdirmə üçün gözlənilən hesablaşma tarixindən istifadə edilir. Bəzi aktiv və passivlər daha uzunmüddətli ola bilər, məsələn, qısamüddətli kreditlərin müddətinin tez-tez uzadılması nəticəsində onlar daha uzunmüddətli xarakter ala bilər.

Bankın müştəriləri tərəfindən geri götürülməmiş müddətli depozitlər kimi vaxtı keçmiş passivlər "tələb edilənədək və bir aydan az" kateqoriyasına daxil edilmişdir. Vaxtı keçmiş aktivlər isə onların gözlənilən ödəmə müddəti üzrə təsnifləşdirilmişdir. Satıla bilən pay qiymətli kağızları kimi müqavilə üzrə ödəmə müddəti olmayan müəyyən aktivlərin ödəmə müddəti onların realizasiya olunacağı tarix hesab edilir.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın likvidlik mövqeyi aşağıdakı kimi olmuşdur.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	15,056	-	-	-	15,056
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	3,664	-	-	-	3,664
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	3,841	-	-	-	3,841
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,503	5,576	11,087	32,165	53,331
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	3,621	221	-	240	4,082
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	-	-	-	302	302
Qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	210	210
Binalar və avadanlıqlar	-	-	-	6,433	6,433
Digər aktivlər	85	302	-	-	387
Cəmi aktivlər	30,770	6,099	11,087	39,350	87,306
Passivlər					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	272	-	-	-	272
Müştəri hesabları	28,586	11,191	6,636	11,029	57,442
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	-	553	553
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	6413	400	473	7,277	14,563
Cari vergi öhdəliyi	-	395	-	-	395
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	-	-	-	347	347
Digər passivlər	157	87	-	-	244
Cəmi passivlər	35,428	12,073	7,109	19,206	73,816
Xalis likvidlik çatışmazlığı	(4,658)	(5,974)	3,978	20,144	13,490
Məcmu likvidlik çatışmazlığı	(4,658)	(10,632)	(6,654)	13,488	

Bankın bütün maliyyə aktiv və passivləri 5 illik ödəmə müddətinə malikdir (2005: Bankın bütün maliyyə aktiv və passivləri 5 illik ödəmə müddətinə malikdir).

Rəhbərlik hesab edir ki, beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitlərinin böyük hissəsinin "tələb edilənədək" statusuna malik olmasına baxmayaraq, Bankın keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2005-ci il tarixinə Bankın likvidlik mövqeyi aşağıdakı kimi olmuşdur.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	12,670	-	-	-	12,670
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	1,858	-	-	-	1,858
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	17	3,212	-	244	3,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	792	5,328	6,626	20,484	33,230
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	-	-	135	135
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	-	2,698	-	-	2,698
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	-	-	-	144	144
Təxirə salınmış vergi aktivi	-	-	-	43	43
Qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	179	179
Binalar və avadanlıqlar	-	-	-	3,849	3,849
Digər aktivlər	153	171	-	-	324
Cəmi aktivlər	15,490	11,409	6,626	25,078	58,603
Passivlər					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	-	-	-	301	301
Müştəri hesabları	19,356	4,829	5,308	14,372	43,865
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	-	583	583
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	64	-	986	5,093	6,143
Cari vergi öhdəliyi	-	337	-	-	337
Digər passivlər	17	54	-	-	71
Cəmi passivlər	19,437	5,220	6,294	20,249	51,300
Xalis likvidlik çatışmazlığı	(3,947)	6,189	332	4,729	7,303
Məcmu likvidlik çatışmazlığı	(3,947)	2,242	2,574	7,303	

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin "tələb edilənədək" statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın aktiv və passivləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə tarixlərinə görə (bunlardan hansı daha tez olarsa) təsnifləşdirilir.

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Qeyri-monetar	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	15,056	-	-	-	-	15,056
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	3,664	-	-	-	-	3,664
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	3,841	-	-	-	-	3,841
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,503	5,576	11,087	32,165	-	53,331
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	3,621	221	-	-	240	4,082
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	-	-	-	-	302	302
Qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	210	210
Binalar və avadanlıqlar	-	-	-	-	6,433	6,433
Digər aktivlər	85	302	-	-	-	387
Cəmi aktivlər	30,770	6,099	11,087	32,165	7,185	87,306
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	272	-	-	-	-	272
Müştəri hesabları	28,586	11,191	6,636	11,029	-	57,442
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	-	553	-	553
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	6,413	873	-	7,277	-	14,563
Cari vergi öhdəliyi	-	395	-	-	-	395
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	-	-	-	-	347	347
Digər passivlər	157	87	-	-	-	244
Cəmi passivlər	35,428	12,546	6,636	18,859	347	73,816
Xalis həssaslıq çatışmazlığı	(4,658)	(6,447)	4,451	13,306	6,838	13,490

Azəriqazbank Səhmdar İnvestisiya Bankı
31 dekabr 2006-cı il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2005-ci il tarixinə Bankın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın aktiv və passivləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə tarixlərinə görə (bunlardan hansı daha tez olarsa) təsnifləşdirilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Qeyri-monetar	Cəmi
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	12,670	-	-	-	-	12,670
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	1,858	-	-	-	-	1,858
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	17	3,212	-	244	-	3,473
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	792	5,328	6,626	20,484	-	33,230
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	-	-	-	135	135
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	-	2,698	-	-	-	2,698
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	-	-	-	-	144	144
Təxirə salınmış vergi aktivi	-	-	-	-	43	43
Qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	179	179
Binalar və avadanlıqlar	-	-	-	-	3,849	3,849
Digər aktivlər	153	171	-	-	-	324
Cəmi aktivlər	15,490	11,409	6,626	20,728	4,350	58,603
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	-	-	-	301	-	301
Müştəri hesabları	19,356	4,829	5,308	14,372	-	43,865
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	-	583	-	583
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	64	3,302	-	2,777	-	6,143
Cari vergi öhdəliyi	-	337	-	-	-	337
Digər passivlər	17	54	-	-	-	71
Cəmi passivlər	19,437	8,522	5,308	18,033	-	51,300
Xalis həssaslıq çatışmazlığı	(3,947)	2,887	1,318	2,695	4,350	7,303

Bank əsasən bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsindən asılı olaraq faiz dərəcələri müəyyən edilən aktiv və passivləri ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə faiz dərəcəsi riskinə məruz qalır. Bu cür aktiv və passivlər yuxarıdakı cədvəldə qısa müddətdə faiz dəyişikliklərinə məruz qalan maliyyə alətləri kimi göstərilir. Bank, sabit faiz dərəcələri ilə aktivlərin verilməsi və passivlərin cəlb edilməsi nəticəsində faiz dərəcələrinin dəyişməsinin ədalətli dəyərə təsiri riskinə məruz qalır; bu cür aktiv və passivlər yuxarıdakı cədvəldə əsasən uzun müddətdə faiz dəyişikliklərinə məruz qalan maliyyə alətləri kimi təqdim edilir. Praktikada müqaviləyə uyğun olaraq aktivlər və passivlər üzrə müəyyən edilən faiz dərəcələri, cari bazar şərtlərinə uyğunlaşdırılmaq məqsədilə adətən yenidən nəzərdən keçirilir.

29 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə əsas borc maliyyə alətləri üzrə effektiv faiz dərəcələrinin təhlili əks olunur. Təhlil müvafiq hesabat ilinin sonuna aktiv/passivlərin amortizasiyası üçün istifadə edilmiş effektiv faiz dərəcələrinə əsasən hazırlanmışdır.

<i>İllik faiz dərəcəsi %</i>	2006				2005			
	ABŞ dolları	AZN	Avro	Digər	ABŞ dolları	AZN	Avro	Digər
Aktivlər								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4.6	-	2.5	.	3.0	-	2.5	-
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	14.1	-	-	.	12.5	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	19.5	16.9	18.7	.	19.8	15.3	17.1	-
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	.	14.2	-	.	-	-	-	-
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	-	-	-	.	-	13.9	-	-

<i>İllik faiz dərəcəsi %</i>	2006				2005			
	ABŞ dolları	AZN	Avro	Digər	ABŞ dolları	AZN	Avro	Digər
Passivlər								
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	10.0	-	-	-	10.0	-	-	-
Müştəri hesabları/müddətli depozitlər	11.0	12.0	9.6	6.1	10.2	11.0	9.7	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	7.0	-	-	-	7.0	-	-	-
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri	9.5	1.0	6.3	-	7.2	1.0	5.7	-

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən “-“ işarəsi Bankın müvafiq valyutada aktiv və passivlərə malik olmadığını bildirir.

30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Bankın Rəhbərliyi öz təxminlərinə, daxili və xarici peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər.

Azərbaycanın vergi orqanları qanunvericiliyi şərh edərkən və vergilərin məbləğini müəyyənləşdirərkən daha sərt mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə etiraz edilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxıla bilər.

Bunun nəticəsində, Banka qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhə düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrüklə bağlı Bankın mövqeləri qorunacaqdır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2006-cı il tarixinə hazırkı maliyyə hesabatlarında potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır (2005: ehtiyat yaradılmamışdır).

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın müqavilə üzrə kapital məsrəfləri ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır (2005: kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər olmamışdır).

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinqi ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır (2005: sıfır).

30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər (davamı)

Xüsusi şərtlərə riayət olunması. Bank əsasən aldığı borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etmək məcburiyyətindədir. Bu cür xüsusi şərtlərə əməl edilməməsi Bank üçün mənfə nəticolərə, o cümlədən borc vəsaitləri ilə əlaqədar xərcin artmasına və ödəmə müddətinin dəyişməsinə gətirib çıxara bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, Bank il ərzində qüvvədə olan borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etmişdir. Buna baxmayaraq, 29 sayılı Qeyddə açıqlandığı kimi Bank yalnız qüvvədə olan forvard müqavilələrini nəzərə almaqla, ARMB-nin açıq valyuta mövqeyi üzrə tələblərinə uyğun olduğunu hesab edir. Həmin müqavilələr hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı uçota alınmamışdır. ARMB-nin açıq valyuta mövqeyi üzrə tələbləri və BMHS-ə uyğun şəkildə hazırlanmış hesabatlar əsasında hesablanmış maksimum iyirmi beş faizlik limit, Bankın müəyyən borcverənlərlə bağlanmış müqavilələrdəki xüsusi şərtlərin predmetidir. Bankın 31 dekabr 2006-cı il tarixinə və həmin tarixdə tamamlanan il ərzində müəyyən vaxtlarda həmin xüsusi şərtlərə əməl etmədiyi hesab edilir. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə Bankın açıq valyuta mövqeyi ilə əlaqədar müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə əməl olunmaması 6,413 min AZN məbləğində ümumi borc vəsaitlərinə təsir göstərmişdir. Həmin müqavilələrə əsasən xüsusi şərtlərə əməl olunmadıqda, borc vəsaitlərinin tələb edildikdə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Müvafiq olaraq, təsire məruz qalmış borc məbləğləri hazırkı maliyyə hesabatlarında "tələb edildikdə ödənilən" kateqoriyasına daxil edilmişdir.

Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində Bank forvard valyuta müqavilələri imzalamışdır. Rəhbərlik hesab edir ki, bu müqavilələr Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarında nəzərdə tutulan forvard müqaviləsi tərifinə tam cavab verir. Həmin müqavilələr, Bankın açıq valyuta mövqeyi üzrə məruz qaldığı riskin azaldılmasında effektiv hesab edildiyi üçün Rəhbərlik hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində açıq valyuta mövqeyi ilə əlaqədar müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə tam əməl etdiyini hesab edir.

Bundan əlavə, Bankın ilin axırından sonra 120 gün ərzində illik maliyyə hesabatlarını hazırlaması tələb olunur. Bank, 31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il üzrə kredit müqavilələrində nəzərdə tutulan bu öhdəliyini yerinə yetirmək iqtidarında olmamışdır.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir. Müştərinin üçüncü tərəflər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi halda, Bankın ödənişlər aparması ilə bağlı mütləq öhdəlikləri əks etdirən zəmanətlər və zəmanət akkreditivləri kreditlərlə eyni kredit risk daşıyır. Müəyyən şərtlər çərçivəsində müştərilər adından nəzərdə tutulan məbləğlərdə ödənişlərin həyata keçirilməsi üzrə Bankın yazılı öhdəliklərini əks etdirən sənədli və kommərsiya akkreditivlərinə müvafiq mal təchizatı və ya nağd pul depozitləri formasında təminat alınır. Həmin sənədli və kommərsiya akkreditivləri birbaşa kreditləşdirmə ilə müqayisədə az risk daşıyır.

İlin sonuna kreditlərlə bağlı öhdəliklər aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
İdxal akkreditivləri	957	354
Zəmanətlər	3,881	3,074
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər	4,838	3,428

İstifadə edilməmiş akkreditivlər və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çata və ya ləğv oluna bilər. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ədalətli dəyəri 228 min AZN (2005: 134 min AZN) təşkil etmişdir. Kreditlərlə bağlı öhdəliklər aşağıdakı valyutalarda ifadə olunmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
Azərbaycan manatı	214	254
ABŞ dolları	3,925	2,517
Avro	699	657
Cəmi	4,838	3,428

31 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Bank tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir. Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər müşahidə olunmaqdadır, lakin iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarında aktivliyin həcmi məhdudlaşdırmaqda davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola bilər və ya aşağı qiymətlərlə satışın dəyərini əks etdirə bilər və bu səbəbdən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini əks etdirməyə bilər. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

Ədalətli dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətləri. Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları, 10 sayılı Qeyddə başqa hal nəzərdə tutulmadıqda, balans hesabatında ədalətli dəyerdə qeydə alınır.

Ədalətli dəyər müstəqil bazar qiymətləri mövcud olmayan bəzi satıla bilən investisiya qiymətli kağızları istisna olmaqla, kvota olunmuş bazar qiymətlərinə əsasən hesablanır. Bank bu cür investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərini müəyyən edərkən investisiya qoyulan müəssisələrin iştirak payının əlaqəli olmayan üçüncü tərəflərə son dövrdəki satış nəticələrinə, investisiya qoyulan müəssisələrin diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti və maliyyə göstəriciləri kimi mövcud məsələyə aid müvafiq məlumatların təhlilinə və digər qiymətləndirmə metodologiyalarının tətbiqi nəticələrinə əsaslanır. Qiymətləndirmə üsullarının tətbiqi zamanı müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə əsaslandırılmayan bəzi fərziyyələrin irəli sürülməsi tələb edilir. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi mənfəət, gəlir, aktiv və passivlərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olmur.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan kreditlər və debitor vorcları. Sürüşkən faiz dərəcəli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri onların balans dəyərində bərabərdir. Sabit faiz dərəcəli maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır. İstifadə edilmiş diskont dərəcələri illik 7.0% - 36.0% təşkil edir (2005: illik 7.0% - 30.0%) və qarşı tərəfin valyuta, ödəmə müddəti və kredit riskindən asılıdır. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər və müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar haqqında məlumat üçün müvafiq olaraq 8 və 9 sayılı Qeydlərə baxın.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları. Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları kvota olunmuş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları haqqında məlumat üçün 11 sayılı Qeydə baxın.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan passivlər. Buraxılmış borc qiymətli kağızların ədalətli dəyəri kvota olunmuş bazar qiymətlərinə əsaslanır. 17 sayılı Qeydə baxın. Müəyyən edilmiş ödəmə müddətinə malik olmayan maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri tələb edildikdə ödənilən məbləğ kimi hesablanır. Bazar qiymətləri mövcud olmayan sabit faiz dərəcəli maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri, analoji kredit riskinə və yerdə qalan ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müştəri hesabları və dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitlərinin təxmin edilən ədalətli dəyərləri haqqında məlumat üçün müvafiq olaraq 15, 16 və 18 sayılı Qeydlərə baxın.

32 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar

Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, tərəflərdən biri digərinə nəzarət edə bilsin, onunla eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər üzrə qərar qəbul edərkən ona əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Əsas səhmdarlar	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Baş rəhbərlik və işçilər	Digər əlaqəli tərəflər*
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 13%- 24%)	421	717	603	310
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatlar	(7)	(14)	(12)	(6)
Cari/hesablaşma hesabları (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 0)	140	-	87	-
Müddətli depozitlər (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 1% – 13%)	4,457	-	-	-
Dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış borc vəsaitləri (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: LIBOR +4.25%)	3,362	-	-	-

2006-cı il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Əsas səhmdarlar	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Baş rəhbərlik və işçilər	Digər əlaqəli tərəflər
Faiz gəlirləri	31	69	59	16
Faiz xərcləri	779	-	-	-
Haqq və komissiya gəlirləri	3	-	4	1
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatlar	1	14	13	-

31 dekabr 2005-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Əsas səhmdarlar	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Baş rəhbərlik və işçilər	Digər əlaqəli tərəflər
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 9%- 24%)	348	-	254	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatlar	(6)	-	(5)	-
Cari/hesablaşma hesabları (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 0)	2,948	-	1	-
Müddətli depozitlər (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 1% – 13 %)	2,207	-	47	-
Zəmanətlər	-	-	203	-

* Digər əlaqəli tərəflərə Bankın səhmdarlarının yaxın ailə üzvləri daxildir

32 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar (davamı)

2005-ci il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Əsas səhmdarlar	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Baş rəhbərlik və işçilər	Digər əlaqəli tərəflər
Faiz gəlirləri	15	-	211	-
Faiz xərcləri	281	-	-	-
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatlar	1	1	2	-

Bankın əsas səhmdarı cənab Çingiz Əsədullayevdir (2005: cənab Çingiz Əsədullayev).

Baş rəhbərliyə ödənişlər haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2006	2005
<i>Qısamüddətli ödənişlər:</i>		
- Əmək haqqı	242	196
- Qısamüddətli mükafatlar	101	16
Cəmi	343	212

---

33 Hesabat Tarixindən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

14 fevral 2007-ci il tarixində Bankın Müşahidə Şurası hər birinin nominal dəyəri 2 AZN olan əlavə 500 min adi səhm emissiyası yolu ilə Bankın nizamnamə kapitalının 10,000 min AZN-ə qədər artırılması qərarını təsdiqləmişdir. Nizamnamə kapitalındakı artım 9 aprel 2007-ci il tarixində başa çatdırılmışdır. 20 sayılı Qeydə baxın.